ԱՒԵՏԱԲԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,

'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՑԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ'ՐԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏՐՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 15, 1910. Ն՝ 42

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒԻՍԼԱՐ

ՈՒՖՈՒԳ
(Հ. Մ. Ալէն)

Փօրթունէլ եաթօդ Փօրթունէլ կէչէն Սալը կիւնիւ Լիզպոնտա պիր ինգլեզ զուհուր էտիպ հիւքիւմէթ ի գրալիյէ հիւքիւմէթ ի ճիւմհուրիյէյէ թէպտիլ էտիլմիշ ուիր։ Փօրթունկիզ Եվրոփանըն ճէնուպտան չիմալէ ուզրու Թուլը 576 վէ 'արզը 168 քիլոմէթրօ օլուպ Թագրիպէն 5 միլեոն էհալիսի վար ոըր, Աֆրիգատա Աթլանթիդ վէ Հինտ Օգիանոսլարընտա վէ Պահրը մուհիթի քէպիրտէ քէնտիսինին պիր գաչ միլ պէօյիւքլիւյիւնտէ միւսթա'մէրեթա մալիք ուիր։ Փօրթունկիզ գրալը Մանուէլ իսթիքլալըն զուհուրընտան սօնրա, վալիտէսի պէօյիւք վալիտէսի, վէ 'ամճասը իլէ պէրապէր Ամէրիգա Նամ Թէնէզիւհ վափօրընա բաքիպէն ճէպէլի Թարիգ 'ազիմէթ էթմիշ, վէ օրատա Ինկիլիզ վալի վէ մ'մուրլարը Թարաֆընտան հիւանի գապուլա մազհար օլմուշ ոըր։ Միւշարիւէյհ օրատա ճէրէյանը վուգու'աթըն նէթիճէսինէ մունթազըր օլաճագ ոըր։ Գրալ Ընճի Մանուէլին մէնսուպ օլոըղը Պրականս 'ա'իլէսի 1,640 սէնէսինտէն պէրու Փօրթունկիզտէ իճրա ի հիւքիւմէթ էթմէքտէ իսի։ Պրականս 'ա'իլէսի 'անասըլ Ալման ոըր։ Էն պէօյիւք ճէտատէրի Գօնթ Հանրի ոը Պուրկօնի ուիր քի 'Արապլար իլէ էթտիյի մուհարէպէլէրտէ խըտմէթի մազպուլա կէչէրէք քէնտիսինէ պիր Փրէնսէզլէ պէրապէր Փօրթունկիզ հիւքիւմէթի վէրիլմիշ իսի։ 1908 սէնէսինտէ սապըդ գրալ Տօնգարլօս պիր Թարաֆընտա զէվճէսի տիկէր Թարաֆընտա տախի 2 մախտումլարը, հա'ոնի վէ'ահ իլէ տօն Մանուէլ պուլունտուղը հալտէ, Վիլլավիս Օասյա կիտէր իչէն, պիր քիչի անլէրին իւզէրինէ Թէչհիր ի սիլահ իլէ 3 էլ աթէչ էթմիշ։ Զըգան գուրչունլարտան 2սի գրալը միւշարիւէյհէ իսապէթ էթմիշ ուիր։ 'Այնի զէմանտա պիր ատէմ տահա մէյտանա աթըլարագ վէլի'ահտ իւզէրինէ 2 գուրչուն սըգմըշ վէ գրալ իլէ վէլի'ահտ պիր իքի տագիգա սօնրա վէֆաթ էթմիշ ուիր։ Տօն Մանուէլէ կէլինճէ, միւշարիւէյհ փէք խաֆիֆ սուրէթտէ րէնճիտէ օլմուշ իսի։ Ո զէման Տօն Մանուէլ 19 հաչլարընտա իսի։ Իւչ այ սօնրա իճրա ի հիւքիւմէթ էտէպիլմէք իչիւն լազըմ կէլէն սինինի մէչրու'ա վասըլ օլմուշ պուլունտուղընտան Պրականլարրըն թախթընա գու'ուտա իլէ 2նճի Մանուէլ նամը ալթընտա իճրա ի հիւքիւմէթէ պաչլամըշ ոըր։ Ապրիլ 5տէ էնթիհապաթ 'ումումիյէ իճրա օլունուպ, մէզքիւր այըն 29ընտա Գօրթէս մէճլիսլէրի 'ագոը իճթիմա' էյլէսի։ Մայիս 6տա գրալ Մանուէլ մէչրուԹիյէթ սատըգ պուլունաճաղընա տա'իր եէմին էթտի։ Սու'ի գաստ միւրէթթիպլէրինտէն մա'տասընա 'աֆվը 'ումումի ի'լան օլունտու։ Ո զէմանտան պէրու պիր չօգ գապլինէյէր մէվգը'ի իգթիտարա կէչիրմէք սուրէթիյլէ իսլահաթ իճրասընա չալըշմըշլար իսէտէ, հիչ պիր մուվաֆֆագիյէթէ մազհար օլմամըշլար ոըր։ Ո զէմանտան պէրու վուգու' պուլան իրթիքեապ վէ իխթիլասլար հիւքիւմէթ ատէմլէրինին զայրի գապլիւ իսլահ պիր սուրէթտէ պօզուլմըշ օլոըգլարընը իսապէթ էթմիշ օլոըղը կիպի, էհալինին տախի սապը ու Թէհամմիւլիւնիւ տիւքէթմիշ ուիր։ Փօրթունկիզտէ խանէտանը գրալինին իսթիպտատընա, իսրաֆաթընա, մուգարրիպինին խատասրանէ էֆ'ալ ու հարաքաթլարընա Թէհամմիւլլէրի գալմայան Փօրթունկիզլիլեր չայան ը հայրէթ պիր զարպէ ի գըյամ իլէ օլ իսթիպտատա խանէտանընը պիւսպիւթիւն 'ատէմէ մահքիւմ է-

տէրէք ճիւմհուրիյէթի հիւքիւմէթ ի՛լան էյլէտի։ Իսթիլալը նէ վէճհէ թէրթիպ էտիլիյինի ուզուն ուզատիյէ թա՛րիֆ էթմէյէ հաճէթ եօզ տըր, անճադ չու դատարընը ղիքր էթմէք քեաֆի տիր քի հարպ սէֆիհնէլէրի պօնպարտըման իլէ սէրայը մուհասէրէ էթմիչ օլան իսթիլալճըլարա մու՛ավէնէթ էթմիչլէր տիր։ Ճիւմհուրիյէթ թարաֆտարլարը իլէ զրալիյէթ թարաֆտարլարը արասընտա պիր խայը միւսաւէմաթտան ասնրա, 'ադըպէթ ճիւմհուրիյէր զալիպ օլմուչլար տըր։ Հոկտ. 8 թարիխիյլէ Լօնտրատան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆնամէտ չէօյլէ իտարէ ի լիսան օլունույօր. «Շէհիրտէ չայան ը հայրէթ պիր սիւքիւն հիւքմֆէրմա օլմագտա տըր։ Ճիւմհուրիյէթ պայրաղը հէր թարաֆտա թէմէվվիւճ էթմէքտէ տիր։ Էհալիտէն միւրէքքէպ պիր չօգ նիւմայիշ ճէմ'իյէթլերի պէօյիւք պիր մէսէրրէթէ միւսթէղրադ ասգազլարը տօլաչըյօրլար։ Իսթիլալը 'ասքերի հէր թարաֆտա էհալի թարաֆընտան պէօյիւք պիր չէվգ իլէ ալգըլանմըշ տըր։ Գրալըդ ֆըրգասընըն հիչ պիր վիւճուտը գալմատըղը կիպի, գրալ թարաֆտարը օլան ղազէթալար տախի թա՛թիլ ի նէչրիյաթ էյլէմիչլէր տիր։ Իսթիլալըն իւք կիւնլէրինտէ վուդու' պուլան միւսաւէմաթ էտնասընտա մագթուլ օլանլարըն մըգտարը 300 (պա'զըլարճա 3,000) քիչիյիկ պալիղ օլմուշ տըր։ Պիւճիւմլէ միւսթա'մէրաթտան ճիւմհուրիյէթին գապուլընը միւթէզամմին թէլէկրաֆլար վիւրուտա էթմէքտէ տիր։» Ֆէզալիք չէհրի մէզքիւրտէն չէքիլէն տիկէր պիր թէլէկրաֆնամէտ տախի չէօյլէ տէնիլիյօր. «Լիվըպօնտան. Հէյ՛էթ ի սիւֆէյրա պայլարընտա Ինկիլիթէրրա սէֆիրի օլտընը հալտէ հիւքիւմէթի մուվազադաթայը զիյարէթ էտէրէք պու սուրէթլէ էմրի վագը'ը գապուլ էթմիչլէր տիր։» Հոկտ. 8տէ Րօմատա պուլունան Փօրթուկիզ մասլահաթկիւզարը իթալիա Ինարիճիյէ նազըրընա Փօրթուկիզտէ ի՛լանը ճիւմհուրիյէթ էտիլիյինի րէսմէն թէպլիղ էյլէմիչ տիր։ Ֆրանսա հիւքիւմէթի տախի Փօրթուկիզտէ ճիւմհուրիյէթ ի՛լան օլունտընընա տա՛իր պէյաննամէ ի րէսմի այմըշ տըր։ Հիչ չիւպհէ եօզ քի պիւճիւմլէ հիւքիւմէթլէրէ տախի պու կիպի պիրէր պէյաննամէ կէօնտէրիլմիչ տիր։

ԳՈՒՏՏԱՍԸ ՇԷՐԻՖ
(Թուրէի պէր մու՛այինէ)
(Հ. Մ. Ալէն)

ԳԱՐԻՑՈՒՆԸ քիրամըմզըն խաթըրլարընտա գալմըշ օլսա կէրէք տիր քի կէչէն սէնէ Գաթօլիքլէրին գուտտասը ալայ իլէ Լօնտրա ասգազլարընտա կէզտիրմէլէրի, գուտտասը պու վէճհէ սօ-

գազլարտա կէզտիրմէքլիյէ 'ատէթա վուղթէրէսթանէ պիր մու'ամէլէ նազարըյլէ պագանլարըն չէտիտ թէնգիտաթընա, վէ հէման խասիմանէ նիւմայիշլինէ սէպէպլիյէթ վէրմիչ տիր։ Ախիրէն Գանատանըն Մօնթրէալ չէհրինտէ Գուտտաս Դօնկրէսի 'ադա էտիլմիչ, վէ էյլ քի իճրա օլունան գուտտաս ալայը միւնասէպէթիյլէ խասիմանէ հիլ պիր նիւմայիշ իճրա օլունմամըշ տըր։ Պու օ գուտտաս 'ադիմ պիր ալայ իտի քի անընը մու'այէնէ պիր մահալտէն միւրուրը Ֆ սա'աթլըգ պիր վագթի ալըր իտի։ Պիւթիւն Գաթօլիք 'ալէմի պու դօնկրէսէ մուրախխասալար կէօնտէրմիչ, վէ Ֆ գարտինալընըն հաղըր պուլունմասը մէղքիւր ալայա ֆէվգէլ'ատէ պիր էհէմմիյէթ 'ատֆ էթմիչ տիր։ Վէ լաքին պու պէօյիւք իճթիմա' վէ չէնլիքլէրին ֆէվգէլ'ատէ րէվնագ վէ տէպտէպէսի Ինկիլիզ Գաթօլիք բուհպանընտան էպ վօընըն՝ գուտտասա գարշը վազ'իյէթլերինտէն տօլայը Փրօթէսթանլար իւզէրինէ վուդու' պուլան չէտիտ հիւճում վէ թա'րիզլերիյլէ իլալ օլունմըշ տըր։ Մօնթրէալ Փափա վէքիլի իլէ արքեպիսկոպոսը իֆտաէլէրինտէ ֆէվգէլ'ատէ միւհիմլերիյ վէ սուլհփերվէր օլտըզլարը հալտէ, էպ վօրն պու եօլտա հարէքէթ էթմէմիչ, վէ Գուտտասատա թէճէսսիւմ էթմիչ օլան գուրպան 'ունսուրընտան մահրում պուլունմասընտան տօլայը Փրօթէսթանլըգ ճանսըզ պիր մէզհէպ տիր, տէյիւ թէչէքքի էյլէմիչ տիր։ Տիկէր թարաֆտան էլպէթթէ սահիհ տիր քի Փրօթէսթանլար միւնազաչաթը գալէմիյէլերինտէ չօգ տէֆ'ա Գաթօլիք քիլիսէսինի տինի րէսմ ու այինլէր, զահիրի մու'ամէլաթ վէ բուհպանի թէճաքքիւմ ալթընտա տինէն բուհընը պօզմագլէ իթհամ էյլէմիչլէր տիր։ Լաքին պիլճիւմլէ քիլիսէլէրտէ միւմին քիմսէլէր տինէ վէ 'ալէլխուսուս Խրիսթիյան քիլիսէսի ուսուլ ու ահքամընտա զայէթ մուհիմմ պիր մէվզը' Թուման 'Աչա Բապպանիյէ տա՛իր մուպահասէ վէ մու'արազատան տօլայը միւթէ'էսիֆ տիրլէր։ Էպ վօրն Փրօթէսթանլըգը «գուրպանսըզ ուլտուրմա պիր տին Իստասը»նա չալըշմագլէ իթհամ էտիյօր։ Միւսաիլէյհ գուտտասը քիւֆրամիզ պիր մասալ վէ մուխթարալը պիր թէսավվուր 'ատտ էտէն Միւսլիմլերին գուտտասա տա՛իր մուհարէպէսինի կէօզտէն կէչիրիյօր, վէ անլերին գուտտասա սաագդ պուլունանլարա գարշը կէօսթէրտիքլերի թէ'ատիլէրինտէն պա՛զըլարընը ղիքր էտիյօր։ «Լաքին» տէյօր միւսաիլէյհ, «գուտտասա Խրիսթիյանլըգըն ասըլ ճանը օլտըղընտան, չէհրինիզի րէվնագ վէ չաչա'ասըլէ նուրլարա զարդ էտէն կիւնէչլին զիյասը սէմա-

վաթտա սէօնտիւրիւլէմէիյի կիպի , գուտտաս տախի Քրիստոսըն տինինտէն քէսիլիպ չզդարրլամազ ։» Պիզ պու սէօզլէրտէ պիր զայրէթքէչին սէօզլէրինին սէսինի իչիտիյօր իսէք տէ, խաթըրտան չզգարմամալըյզդ քի պու սէս 'ափիֆ վէ միւ"մին պիր գալպին տէրինլէրինտէն կէլիյօր ։ Էպ վօրնըն չէտիտ սէօզլէրի միւմանիլէյհին գանըշ վէ ի'թիգատընըն ճիտտիյէթ վէ խալխէթինտէն նէ"էթ էթմէքտէ տիրլէր ։ Պու միւնասէպէթլէ չուրասընը խաթըրտա թուրմազ էյի օլուր քի միւմանիլէյհ Լօնտրատա ճէմ'իյէթին սու"լ հալլէրի 'ալէյհինտէ իտարէ ի լիսան էթմէք սուրէթիյլէ չօգ տէֆ'ա նազար ը տիգգաթ ճէլպ էթմիշ տիր ։

Գուտտաս մէս"էլէսի խուսուսընտա ,Պիզ Գուտտաս ը Շէրիֆ թա'լիմինին մուխթասար պիր թարիխչէսինի զիքր էթմէք իսթէրիզ , զիրա հէր հանկի պիր մէս"էլէ թահթ ը միւզաքէրէտէ օլունճա , նէֆս իւլ էմրլերի սէրին գանըլըզդէ նազար ը մու'այէնէտէն կէչիրմէքլիք 'ազլա մուվաֆֆագ պիր նէթիճէյէ տօղրու աթըլան իլք ատըմ տըր ։

Պիր խուսուստա հիչ պիր չէքք ու չիւպհէ եաիսա միւնագաչա եօգ տըր , վէ օլ խուսուս տախի 'Աչա ի Բապպանինին պիդզաթ Քրիստոս թարաֆընտան թէ"սիս էտիլմիշ օլմասը տըր ։ Հաթթա Բընան պիլէ «Վէտա' զիյաֆէթինտէն պահս էտիյօր ։ Օլ զիյաֆէթտէ Քրիստոս , սա"իր պիր չօգ զիյաֆէթլերտէ էթմիշ օլտըղը կիպի , էքմէք փարէլէմէք էսրարէնկիզ այինինի իճրա էյլէմիշ տիր ։» Իւիւնճիւ Քրսհ քհասէսի — չիւքրանիյէթ քհասէսի իչիլտիյի զէման , Քրիստոս օլ մէչհուր սէօզլէրի սէօյլէմիշ տիր ։ Պու քէլամլար մուխթէլիֆ բավիլեր թարաֆընտան ճիւդ'ի թա'տիլաթ իլէ նազլ էտիլմիշ իսէլեր տէ , անլերին սէօզլերի պիր ճիւմլէ մագամընտա պիրլէչտիրիլէճէք օլուր իսէ , աթիտէքի չէքլ ու սուրէթէ կիրեր . «Ալընըզդ եէյինիզ , պու՝ սիզին իչիւն վէրիլէն ճէսէտիմ տիր ։ պուն պէնիմ զիքրիմ իչիւն էյլեյինիզ ։ — ձիւմլէնիզ պունտան իչինիզ , զիրա պու պէնիմ գանըմ , հա'նի կիւնահլար 'ափվ օլունմագ իւզրէ , Եէնի 'Ահդն գանը տըր քի չօգ քիմսէլեր իչիւն (Ղուկաս վէ Պօղոս սիզին իչիւն տէյօր) տէօքիւմիւշ տիր։ Պու քհասէսի հէր իչտիյինիզտէ պէնի զիքր էթմէք իչիւն էյլեյինիզ ։» Պիր քիմսէ թա'լիմաթճա պիլճիւմլէ ֆարգլարը պէրթարաֆ էտէրէք , քէնտիսինի մահդա Միւթեքէլլիմին հալէթի բուհիյէսինէ վէ սահի'ունըն վազ'իյէթլերինէ գօյմաճադ օլուր իսէ , պու սէօզլերին մա'նասընը անլամագ միւշքիլ տէյիլ տիր։ Քրիստոսըն իչպու պէնիզ րէմզ ու 'ալամէթլերտէն միւրատը հալընըզդ չակիրտլերինի գարիպ իւզ գուհուր էօլիւմիւնիւն մուհադդագիյէթ ի մուխթլագասը հազդընտա իդնա՝ էթմէք տէյիլ , քէնտիլեր իչիւն էօլիւմիւնիւն պի պէհա գատր ու գըյմէթինի կէօսթէրմէք սուրէթիյլէ , հալընըզդ օլ էօլիւմիւն պա'իս օլտըղը թէօքէզի իզալէ էթմէք տէյիլ , անճաղ հէյիհսինտէն զիյատէ քէնտիսինին քէֆարէթքհարանէք էօլիւմիւնիւ տա"իմա , միւթեգապիլէն վէ րէսմէն զիքր էթմէքզիյի անլերէ պիր ֆարզ ը 'այն գըլմագ վէ պունընլա անլերի քէնտիսինէ վէ եէքտիկլերլերինէ զայէթ սըգը սուրէթտէ բապթ էթմէք իսի ։» Իմտի մէս"էլէյէ Քրիստոսըն քէլամլարընըն վէ Քրիստոսըն իլք չահիտլերինին քէլամլարընըն զիյասընտա պագըլտըղը հալտէ 'Աչա ի Բապպանի պիր այինի տիր ։ Պու այինի՝ քիւլլիյէն բէմզ պիր մահիյէթ կէօսթէրիպ , պիր զիքր զիյաֆէթի մահիյէթինի հա"իզ տիր քի , պունտա իմթիհապ էտիլմիշ օլան բէմզ ու 'ալամէթլէր վասըթասըլյէ ճէսէտճէ զա"իպ օլան տօսթ իլէ տա"իմի միւլագաթ թէ"մին օլունմըշ տըր ։ Պօղոս բէսուլ՝ 1 Քօր. 10. 16, 17յէ միւրաճա'աթ էտիլտիյի հալտէ կէօրիւլէճէյի վէճհլէ , պու խուսուստա չէքք ու չիւպհէյէ հիչ մահալ պրագմայօր ։ Անճաղ մուգատտէս բէմզ ու 'ալամէթլէր (էքմէք վէ չէրապ) իլէ Քրիստոսըն ճէսէտ վէ գանը արասընտա մէվճուտ օլան միւնասէպէթի գարարլաչտըրմազա չալըշտըգլարը ղէման Խրիսթիյան քիւիսէլէր արասընտա իսթէիլաք պաչլամըշ տըր ։

Գաթոլիք քիւիսէսի գուտտաս մէզպահ սըրրը նագարըյլէ պագար , վէ պիդզաթ Քրիստոս՝ իսթիհալէ ի ճէվհէրին նէթիճէսի մագամընտա մուգատտէս բէմզ ու 'ալամէթլէրտէ (էքմէք վէ չէրապ) ֆի'լիէն վէ ճէվհէրէն հազդը օլտըղընտան , գուտտաս ալան քիմսէ Բապպըն հագիգի ճէսէտ վէ գանընա իչթիրաք էթմիշ օլուր տէյիւ լինանըր ։ Ինճ. Շէրիֆին սահէ թա'լիմինէ պու գատար միւպային օլան պու թա'լիմի գապուլ էթմէքլիյէ մախսուս հազդրլըզ՝ Քիւիսէտէ Ցուստինոս Վկայ վէ Երանոս կիպի պիր թագըմ նուֆուզլը մու'ալլիմլերին գըսմէն էսրարէնկիզ , գըսմէն տէ միւպալաղը թարղտա պէյան ը էֆքեար էտիպ տէ , էվվէլա 'Աչա ի Բապպանիյի պիր չիւքր թագտիմէսի , լաքին ազ վագթ սօնրա կիւնահլար քէֆարէթինէ հաթթա , զաթէն էօլմիւշ օլան քիմսէլերին պիլէ կիւնահլարընըն քէֆարէթինէ մախսուս պիր զէպհէ նազարըյլէ պագմալարըյլէ , պաչլամըշ տըր ։ Պիզ քիւիսէտէ պու թա'լիմ իւզերինէ վուգու՝ պուլմուշ օլան չէտիտ միւճատէլէլերին թա'րիֆինէ չզգըշմայաճաղըզ , անճաղ չու գատարընը տէմէքլէ իքթիֆա էտերիզ քի , իսթիհալէ ի ճէվհէր (ֆոյէխո-ՆՆ) 'ափտէսի քիւիսէ թարաֆընտան

1215ատ 'ագատ ը իճթիմա' էտէն Ֆիւնճիւ Լատերան մէճլիս ի 'ուամուսիխնատ Յիւնճիւ Իննոչէնթ (Ինոնովկենտիոս) մա'րիֆէթխլէ բէսմէն Փ'լան օլուննըշ վէ Թրէնթ (Տրիտենդեան) մէճլիս ի 'ուամուսիխնճէ թաստիգ էտիլմիշ օլուպ, զէմանէմիզ կէլինճէյէ գատար Գաթոլիք քիլիսէսինին սահհ թա'լիմի 'ատտ օլունմագատա պուլունմըշ տըր։

Օլ թա'լիմին պու չէջլ ու սուրէթատ գապուլընան սօնրա, գուրունը վիւսթա 'իլմի իչպու իսթիհալէ ի ճէվհէր Փ'իլի ի'ճազքեարանէսինին նէ վէճհլէ վուգու' պուլտըղընը իգահ էթմէյէ չապալատ։ Ագուինալը Թովմաս Թարաֆընատ տէրմիյան էտիլէն պիր նազարիյէ չու իտի քի իքի բէսմզին հէր պիրինատ, ան'նի հէմ էքմէքատ հէմ տէ չէրապատա թէմամ Քրիստոս հագիգաթէն վէ ճէվհէրէն հազըր իտի։ Պու նազարիյէ հիւքմիւնճէ էհլի քիլիսէատէն օլմայան Խրիսթիյանլարա չէրապ քեասէսինի վէրմէքլիք ճա'իզ տէյիլ իտի։ Պէօյիւք Լևւոն Փափա իլէ Գելասիոս Փափա անտէն էվվէլ էհլի քիլիսէատէն օլմայանլարա չէրապ քեասէսինի վէրմէքատէն զաթէն իմթինա' էթմիշլէր իտի։ Պու գարար մու"ախախարէն Հուսլըլար մուհարէպէ ի միւտհիչէսինէ պա'իս օլմուշ տըր, պու վէճհլէ 'Աչա ի Բապպանի սալի սատէ այինատէն պիւսպիւսթիւն այրը ղայրի պիր չէյ օլտու, վէ թէպէտիւսլաթը միւթէվալիյի իլէ զիքր իչիւն եէնիլէն պիր թա'ամ՝ տիրիլիր վէ էօլիւլէր իչիւն հէր կիւն իճրա օլունան գանսըզ պիր գուրպան օլտու։ Պալէտէ վէրիլէն չէրհ ու թէֆսիրատ քէնտիսինատէն խայլըճա իսթիֆատէ էթմիշ օլտըղըմզ մէչհուր պիր 'իլմի իլահիյաթ մու'ալլիմինին պէյանընճա, Գաթոլիք քիլիսէսինին խարիճինատ պուլունան միլեոնլարճա Խրիսթիյանլարըն փրօթէսթօսը իսթիհալէ ի ճէվհէրատ իճրա օլունտըղը իտի'ա օլունան մու'ճիզէյէ գարյը տէյիլ, անճագ քիւլլիյէն անլաչըմազ վէ թարիխի հիչ պիր էսասը օլմայան պիր չէյի Փիքրէրէ զօրաքի գապուլ էթտիրմէքլիյէ, վէ Խէլասքարը քէնտի Թաճընատան, ան'նի պիր տէֆ'ա վէ պիւթիւն տիւննա վէ հէր զէման իչիւն էօլմէքլէ իհրազ էյլէմիչ օլտըղը Թաճընատան մահրում էթմէքլիյէ գարյը տըր։

Լուտերականլարըն 'Աչա ի Բապպանի խուսուսընատաքի էֆքեարընատ Րօմա քիլիսէսի Թարաֆընատան իճրա էտիլէն գուտտասա գարյը գուվվէթլի պիր վրօթէսթօ պուլուրըզ։ Ղարիպ տիր քի պու Թա'լիմ Լուտերլըգատա Փ'իլէն հէման 'այնի հալատէ գալմագատա տըր։ Լուտերականլարճա 'Աչա ի Բապպանինին խճրասը զէմանընատա բէսմզ իլէ մէրմուզ, ան'նի էքմէք վէ չէրապ իլէ անլէրին բէսմզ էթտիքլէրի Ցիսուս Քրիստոս արասընատա էօչէնէ-ճէք պիր ընրնհոպ վուգու' պուլուր։ Քրիստոս ճէսէտի' էքմէք վէ չէրապատա պիլ Փ'իլ հազըր տըր։ Պու Թա'լիմ հէմճէվհէր օլմա Թա'լիմի նամըյլէ մա'րուֆ տըր։ Լուտեր «Պու պէնիմ ճէսէտիմ տիր,» սէօզիւնիւն հարֆընա չօճուղա եագըշան պիր հիւքմէթ իլէ եափըշա գալտը, վէ քէնտիսի խապէրտար տէյիլ իտիսէտէ, միւշարիլէյհ Գաթոլիք քիլիսէսի չէրհ ու թէֆսիրինէ Ինճիլ հիքեայէլէրինատէն պէրատ պիր սուրէթատ լէմ'ան էտէն մա'նայա օլտըղընատան տատա եագըն իտի։

'Աչա ի Բապպանինին կէրչէքատէն իտահ օլունմըշ Թա'լիմինի իլք տէֆ'ա 'արզ ու պէյան էտէն Զուինկլ օլմուշ տըր։ Միւշարիլէյհին գավլինճէ, էքմէք վէ չէրապ՝ հաթթա Թագտիս էտիլտիքատէն սօնրա տաիսի, հէմ զահիրէն հէմ տէ ճէվհէրէն եինէ էվվէլքի հալէրինատէ գալըրլար, վէ անճագ իման կէօզիւ պու բէմզ ու 'ալամէթլէրատէ Խէլասքարըն ճէսէտ վէ գանընը կէօրիւրլէր։ 'Աչա ի Բապպանինին Փ'իլ ու Թէ"սիրի Ֆա"իգ իւթթա պլ'ա տէյիլ, անճագ մա'նէվի տիր, անընն պա'իս օլտըղը զէվգ ու սիւրուր հիսսի տէյիլ, անճագ պիւսպիւթիւն բուհանի տիր։ Պա'զըլարընատա պու չէրհ ու թէֆսիր քէօք Թուիթատու իսէ տէ, սա'իր պիր չօզլարը անընն զայրի քեաֆի օլտըղընը հիսս էտիյօրլար իտի։ Էզճիւմլէ Կալվինն հիսս էտիյօր իտի քի, Լուտեր հատտէն այըրը միւսա'ատէքատլըզատա պուլունմըշ օլտըղը հալտէ Զուինկլ քեաֆի տէրէճէ միւսա'ատէքատ օլմամըշ իտի։ Կալվինին էֆքեարը չու իտի քի Քրիստոսընն գըյամ էթմիշ ճէսէտինատէն քէնտիսինէ խաֆի պիր գուվվէ ի հայաթիյէ ագար, գալպի հագիգաթէն սէմատէ իսէ, օ օլ ճէսէտի օլ էքմէքատ տէյիլ, անճագ օլ էքմէք իլէ ալըր։ Պու վէճհլէ միւ"մին քիլիսէնին սէմատաքի Րէ'իսինի զէմին իւզէրինատէքի ա'զասը իլէ պիրլէչտիրէն օլ բուհանի իթթիհատըն նէթթիճէսի օլարագ, Թագտիս օլունմըշ էքմէք վէ չէրապ վասըթասըյլէ տէյիլ իսէ տէ, օլ էքմէք վէ չէրապը եէյիպ իչմէքլէ Փէվգել'ատէ պիր գուտտասի լութֆ ու 'ինայէթէ նա"իլ օլուր։ Զէմանէմիզ էհլի 'իլմի իլահիյաթընատան օլուպ պալատէ սէօզլէրինի իգթիպաս էթմիշ օլտըղըմզ վէ Օսթէրզինին զանընընճա կէրէք Զուինկլ, կէրէք Կալվին 'Աչա ի Բապպանինին հագիգի մա'նասընը քեամիլէն անլամաղա մուվաֆֆագ օլմամըշլար տըր։ Միւսաիլիյէյին էֆքեարը պէրվէճհի աթի պէյան օլունուր.

« Պիզ 'Աչա ի Բապպանիյի էվվէլ պէ էվվէլ զիքր իչիւն եէնիլէն պիր Թա'ամ մագամընատա վէ հէմ տէ պիր իչթիրաք Թա'ամը մագամընատա 'ատտ

էթէյիմիզտէ վէ 'այնի վագթտա սօնրաքինտէն այինին զիքր մահիյէթինէ զէրրէ գատար խալէլ կէթիրէն հէր չէյի բէֆ' էթէյիմիզտէ, պու մէս'էլէ իւզէրինէ տահա պէրրագ պիր զիյա լէմ'ան էտէր։ 'Աչա ի Բապպանինին (հատտը զաթընտա) պիր գուրպան մագամընտա իճրասը քիւլլիյէն ինճիլի Շէրիֆին ահքտամը խիլաֆընտա տըր։ 'Աչա ի Բապպանի' պիւտպիւթիւն զիքր մագսէտիյլէ իճրա օլունան բէմզի պիր ային տիր։ 'Աչա ի Բապպանի կիւնահլարըմըզ իչիւն էօյմիւշ օլան վէ հէմման օ սէպէպէ պինա'էն Եէնի 'Ահտըն միւ"էսսիսի պու-լունան զաթ մագամընտա Բապպըմըզըն զիքրինի վէ անըն իլէ օլան իչթիրաքըմըզը կէօզիւմիւզ էօնիւնէ կէթիրիր։ Իչթէ պու վէճհլէ 'Աչա ի Բապպանի պիր Իթթիհատ թա'ամը օլուպ, Քիլիսէնին Բ'իսի անըն վասըթասըլէ 'Աչա ի Բապպանիյէ իչթիրաք էտէնլէրէ մէզքիւր 'ահտըն պաչըճա ֆա'իտէսինի, եա'նի կիւնահլար 'աֆվընը միւ"մինանէ արզու վէ գապուլ էթէյիլէրի նիսպէթտէ թէմսիլ էտիպ պիլֆի'իլ վէրիր։ Պինէ տէ մուգատտէս բէմզ ու 'ալամէթլէր (էքմէկ վէ չէրապ) վէա"իթի ինագլիյէ օլմայըպ, անճագ պու լուքֆ ու 'ինայէթին հագիգի բէմզ ու 'ալամէթլէրի տիրլէր, վէ Ինճիլի Շէրիֆին Բապպըն ճէսէտինի եէմէք վէ գանընը իչմէք խուսուսընտա էօյրէթտիյինին հէպիսի ասլա գծաչըէն պաչգա պիր մա'նատտա անլաչըլմամագ . . .։ 'Աչա ի Բապպանի հասըլ էթէյիյ չէյի սիրրի — էսրարէնկիզ պիր թարզտա տէյիլ, անճագ պիւտպիւթիւն 'իլմ ի բուհա մախսուս պիր սուրէթտէ մէյտանա կէթիրիր։ Մուգատտէս սօֆրատտա կէրէք միւ"մին, կէրէք զայր ի միւ"մին 'այնի չէյի բէմզի սուրէթտէ ալըրլար իսէ տէ, պիրինէ մա'նա վէ ֆէյզ ու պէրէքէթճէ զանի պիր 'ալամէթ օլան չէյ տիկէրինէ մա'նասըզ պիր բէմ ու ային գալըր քի անըն իչպու այինի սու"ի իսթիմալ էթմէսի, քէնտիսի հագգընտա վէրիլճէք օլան 'ատիլ հիւքմիւն չիտտէթինի թէզեիա էտէր։ . . . Բուհանիճէ հըֆզ ու իճրասընա կէլինտիքտէ, 'այան վէ այիքտար տըր քի, 'Աչա ի Բապպանինին իճրասը սըրրասընտա Բապպըն էօնիւմիւնիւն քէֆարէթքտարանէ վէ պա'իս ի ֆիտիյէ օլան մահիյէթի զիքր էտիլմէտիքճէ օլ ային Բապպըն սօֆրասընա հիւրմէթսիզլիք թէսմիյէ օլունմալը տըր։ Քրիստոսըն գըյամընը ինքտար էտէն քիմսէ՝ բէսուլլէրին էթէյիքլէրի կիպի Քրիստոսըն խաչ իւզէրինտէ վէֆաթ էթմիչ օլմասընտան տօլայը մէսրուր պիլէ օլամագ, վէ 'Աչա ի Բապպանիյի ինսանիէրվէրանէ օլան տէրունի պիր թա'ամ մէնզիլէսինէ էնտիրէն քիմսէ՝ վագ'ա խաչըն թէօքէղինտէն մասուն գալըր իսէ տէ, անըն ֆէյզ ու պէրէքէթինտէն տախի մահրում գալը։» Միւմիլէյհ սէօզիւնիւն խաթիմէսինտէ պիլճիմլէ խրիսթիյանլարա. Քրիստոսա հագիգաթէն իման էտէնլէրէ, Քրիստոսըն սօֆրասընը իհմալ էթմէմէլէրի վէ տա'իմա քէնտի նէֆսլէրինի քէմալը տիզգաթլէ թէֆֆիչ ու մու'այէնէ էթտիքտէն սօնրա հագլաչմալարը, խէլասա էչէտտի պիր արզու իլէ անա իչթիրաք էթմէկլէրի, վէ պա'տէհու չիւքրանէ մուհապպէթ վէ հագիգի գուտսիյէթլէ 'էօմր կէչիրմէկլէրի լիւզումընը տէրմիյան էտիյօր։

ՏԷՐՈՒՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՏՈՒ'Ն ՍԱ'ԱԹԼԱՐԸ

«Իմաի սէմավաթտա օլան Փէտէրինիզ քամիլ օլտըղը կիպի սիզ տախի քամիլ օլունըզ։ Մատթ. 5, 48։

Եա՛ Ալլահըմ, բուհուտմըն էօնիւնիէն նէ՛ պիհաւտուտ պիր քէմալ մէյտանը աչմըշըն։ Օլ սէմավի 'ազամէթ վէ քէմալ պէ՞ն մի եիւքսէլէճէյիմ վէ Սէնին քամիլ օլտըղըն կիպի քամիլ օլաճաղըմ։ Օ միւմքի՞ն պիր չէյ մի տիր։ Ամմա բուհըմ պինիհայէ հասրէթլէրիյէ «էվվէթ,» տէյիւ ճէվապ վէրիյօր։

Սիզ Էյ ինսանլար, Էյ էօլիւմսիւզ ճանլար, պիր քիւչիւք թօխտումա տիգգաթ էթմիչ մի սինիզ։ Օ չօգ տէ՛ա էհէմմիյէթսիզ, գուրու վէ հայաթ իհթիմալինտէն մահրում պիր չէյ կէօրիւնիւր։ Ամմա հէրարէթ, հավա, բուէթուպէթ վէ միւսա"իտ հալար, օ ուճաճըգ թօխտումտա պիր մու'ճիզէ իչլէրէր, զանն էտէրսին անա պիր սահիրանէ փարմագ տօգունտուր, թօխտում ֆիլիզէնիր վէ պէօյիւր։ Տիւնքի ուճագ թօխտումտան պու կիւնքի չիչէք, ֆիտան վէ հաթթա աղաճ մէյտանա կէւիր։ Օրմանըն պուլուէթլարա գատար թէրէքֆիւ՝ էտէն մէչէլէրինէ՝ պագտըղըմտա՝ օնլարըն պիր փալամուէթտա մահֆուզ իտիյինէ սանքի ինանամամ։ Ամմա հագիգաթ-պուննտան 'իպարէթ տիր, վէ անա գարչը կէօզ գափամագ միւմքինսիզ տիր։ Ինսանըն թօխտումա միւչապիհ օլան ճանընտա տախի միւսթագպէլ քէմալ մէչէսի մէվճուտ տըր։ Պիր միմ'արըն պիր քեաղըտ փարչասը իւզէրինտէ պա'զը խաթթալար վէ զավիյէլէր չըզտըղընը կէօրմիւչիւսիւնիւզ. Եվվէթ միւսթագպէլինն չօգլարը թէ'աճճիպէ զարդ էտէճէք օլան եիւքսէք վէ միւքէլլէֆ պինասը օ քեաղըտ փարչասը իւզէրինտէ տիր։ Դապա մէրմէր փարչասը իւզէրինէ էմէք սարֆ էտէն հէյքէլլէրաչ սէնէլէրճէ չալըշարգտան սօնրա անտէն պիր էնֆէս էսէր մէյտանա կէ-

թիրիր։ Անտէ իւթիմալլէր վէ քէմալէ տօղրու պինիհայէ փէրվազլար պուլունան ինսան բուհուս տա իչմէ պէօյլէ տիր։

Էվվէթ, եա՛ Ալլահըմ։ պէչէրիչէթին տիւչկիւն հալընը վէ չէրրին տիւնեատա իճրա էյլէտիյի խասարաթը կէօրիւր իսէմ, գալպիմտէ տախի գրփրանան կիւնահլը մէյլլերի հիսս էտէր իսէմ, սայքի մէ՛յուս օլուրըմ, վէ օ եիւքսէք տա՛վէթին տա՛վէթիսի ինսան օլտուղընա սանքի ինանամազ պիր հալէ կէլիրիմ։ Ամմա տիւնեատա խայրըն էլինի ղալիպ կէօրիւր, եիւքսէք պիր 'էօմրէ նէթիչմէք իչղրէ ինսանլարըն ճէհալէրինի սէյր էտէր, վէ կիւնէչ չիչէյինէն կիւնէչէ տէօնտիւյիւ կիպի ինսանլարընտա քէմալ կիւնէչինէ տէօնտիւյիւնիւ միւչահատէ էտէր իսէմ, տէրունիմտէ տախի պէնի գարթալ գանատլարընչէ էպէտի տա՛տէթէ եիւքսէչտէն մուգատտէս հասրէթլէրիմի հիսս էտէր իսէմ, իչղէ օլ ղէման գալպիմտէ իսմանըն, իւմիտին վէ մուհապպէթին պիր կիւչկիւն չաֆաղը նուրէֆչան օլուր։ Պէչէրիչէթին վէ պէնիմ քէմալէ օլան տա՛վէթիմի հիսս էտէրիմ։ Ա՛խ, սէմավի Փէտէր կիպի քէամի՛լ օլմագ..., ինսանի ֆիքըր էպէտի ղէմանըն տիւքէնմէզ կիւնէչէրինտէ պունտան պէօյիւք պիր սա՛տէթ խայալ էտէպիլո՞ր մի։

Ամմա, եաղը՛գ քի, ինսանլարտան չօղլար սէմավի հէր 'աթիյէյի էթտիքլէրի կիպի՝ պունը տախի թահտիտ էտիպ պու ղըսսա 'էօմրիւն կիւնէչէրինէ հասր էթմէք իսթէրլէր։ Պու կիպիլէր պիր ավուճ տօղուսը խայրխահլըգ, պիր աղ տինտարլըգ, նէսպէչէն թէմիզճէ պիր 'էօմր եաչամագ իլէ քէնտիլէրինի քէմալէ էրմիչ զանն էտէրլէր. պա՛զէն ղուրուր, չօգ քէրրէ տէ ահմագճասընա ճէհալէթ իլէ, արթըգ կիւնահ իչղէյէմէյիզ տէրլէր, վէ օլ սէմավի քէմալէ նէթիչմիչլէր զանն էտէրլէր։

Լաքին էյ տիւնեատա քեամիլ 'էօմր եաչայան նէկեանէ Ֆէմալ, Ֆիռաւս, պէնտէն վէ պիւթիւն ինսանլարտան իսթէնիլէն քէմալ օ տէյիչ իսիյինի էյի պիլիր իմ։ Պիզ սէմավի Փէտէրիմիզին քեամիլ օլտըղը կիպի քեամիլ օլմալըզ։ Սանա իթթիպա՛ էտէնլէրէ օ քէմալ 'էօմրիւնիւն միւմքին օլտըղընը կէօսթէրմէք իչղրէ, սէն տէ քէմալ 'էօմրիւ եաչատըն։ Տիւնեատա եաչատգա սէնին քէմալինին նէվ'ինտէն պիր քէմալէ էրմէյէ ճէհտ էթմէք կէրէք իմ, ամմա ծնու խիթամա էրտիրէճէյիմի տէ զանն էթմէմ։ Ճանըմըն 'ազիզ հասրէթլէրի քեամիլ օլապիլիր իսպաթ էթմէք իչղրէ՝ օ պիհուտուտ քէմալէ տօղրու փէրվազ էթտիքճէ, պու զէմինի կիւնէչէրիմին սօնունա գատար վէ օնտան տա սօնրա պէն տէ պու քէմալ եօլընտա սալիք օլաճաղըմ։ Զիւնքի պէն տախի բէսուլ իլէ պէրլիքտէ օրատա ճէլատէն ճէլալէ եիւքսէչէպիչէճէյիմէ լինանըր իմ։

Է՛յ քէմալին տիւքէնմէզ Խազինէսի, ֆադիր ճանըմը սէմավի քէմալաթընչէ թէթվիճ էյլէ։ Մուհապպէթինին, դուստիչէթինին, սալահընըն, 'իլմինին քէմալինին պօղուլմազ միւհրիւ իլէ ճանըմը թէմիր էյլէ։ Զա'իֆիլէչէրիմ վէ գուրուրըմ խարապիչէթիմտէն քէչֆ տուչան չէրիրէ սիչրէթ պինամը եարը պրագաճաղըմա տա՛իր իւմիտ տէ վէրսէ՝ պէն եիւնէ իլէրի կիտէճէյիմ, Սանա, 'էօմրլէրտէն վէ սի՛րէթլէրտէն եօգարը եիւքսէչէն 'էօմրիւնիւն 'իպրէթինէ իմթիսալ էտէճէյիմ, վէ ինճիլին «Իմտի սէմալաթտա օլան Փէտէրինիզ քեամիլ օլտըղը կիպի սիզ տախի քեամիլ օլունըզ» էմրինի խաթրըմտա թուռթաճաղըմ։

ՏՈՒ'ԱՖԵՆԴ

ՀԱՅԱԹ ԹԱՍՎԻՐԼԷՐԻ

ՄՈՒՀԱՊՊԷԹ ԶԱՅ՝ ՕԼՄԱԶ

Բրիստոսըն այագլարընը մէսհ էտէն գարը՝ խաթը ու խայալընտան միւքեաֆաթլանմագ կէչիրմէտի իսկ տէ, եիւնէ տէ՝ պէօյիւք միւքեաֆաթա մազհար օլտու։ Բրնչէն Հէբըլ նամ զաղէթատա քէնտի նէճիպ հիսսիյաթը իչիւն մաղնարը միւքեաֆաթ օլան պիր հանըմ գըզ հադգընտա օղուտըմ։ Պու գըզ պաչդա ազրապալարընտան մէթրուք իսթիյարէ պիր խըսմընը ուզուն միւտտէթ գայըրմըչ իտի։ Իսթիյար գարը վէֆաթ էտինճէ միրաս հալընտա պիր մըգտար փարա վէ պիր տէ էսքի սա՛աթ պրագտը։ Պու էսքի սա՛աթ ազրապալար արասընտա անը 500 տալէր եէրինէ գապուլ էթմէք իսթէյէնէ միրաս հալընտա վէրիլճէք իտի։ Վարիսլէրին հէփսի տէ սա՛աթը թէֆթիչ վէ մու'այէնէ էթտիքտէն սօնրա, «Պանա 500 տալէր վէրինիզ, պու սա՛աթը իսթէմէմ, չընղրտայօր իսկ տէ իչլէմէյօր,» տէտիլէր։ Ամմա միւսինճի գայըրան հանըմ գըզ սա՛աթը իչինտէ քէնտի միւթէվէֆֆաթ տօսթընըն բէսմի եէրլէչտիրիլմիչ օլտըղը սէպէպտէն եատիկեար հալընտա ալմաղա բազի օլտու։ Գըզ քէնտինին պու հիսսիյաթընը պուտալալըգ թէսմիյէ էտէն օլ պիր վարիսլէր թարաֆընտան տիւչար ը իսթիհզա օլտու։

Ամմա օ քէնտի պու նէճիպ հիսսիյաթը իչիւն մէ"մուլին զայրի պիր սուրլթատ միւքեաֆաթա նա'իլ օլսու։ Պիր կիւն սա'աթը մու'այէնէ էտիպ իչինտէքի թասվիրի սէյր էթտիյի սըրատա բասթ կէյէ պիր կիզլի գէնպէրէյէ տօգունտու, տէր հալ պիր քիչիւք գափագ աչըլսը վէ գըզ սա'աթըն նիչիւն իչլէմէյօր իտիյինի օ գափագտան անլայա պիլտի։ Սա'աթըն իչինտէ պուլունան հէփ չարխլար չըգարըլմըշ իտիլէր։ Ամմա սա'աթըն իչինտէ չընշրարտայանլար նէ՞ իտի զանն էտէրսինիզ։ Անլէր սէօքիւլմիւշ եա գըրըլմըշ չարխլար օլմայըպ՝ պինլէրճէ տաւէր գըյմէթինտէ միւճէվէրէթլար իտիլէր։ Սա'աթըն տէրտունինտէ մահֆուզ հէր պիր թաչ պիր կէօզ եաչը գաթրէսի կիպի փարլամագտա իտի։ Հանըմ գըզըն մուհապպէթի վէ իպլազ էթտիյի չայան ը թահսին ֆէտաքեարլըգլարը զայ' օլմամըշ իտի։

ՖԷՆՆԻՅԱԹ

ԹԷՆԷՖՓԻՍԻՒՆ ՀԸՓՋ ԻՒՍ ՍԸՀՀԷՍԻ

(Մ. Մինոաեան)

(Մ. Ըդ.ըն Էրզրում վիլայէթինդէ մեթրուքէլէրի Նազըրը)

2.

Պու սօնրաքի թաթիկիր մու'ամէլէսի մուհիմմօլտըղը զատար սատէ վէ գօյայ տըր, քեաֆի պիր քի էհալինին անըն հագըընտա պէլլի պիր անլայըշը օլսուն։ Հէր հանկը պիր 'իլլէթին էօնիւնիւ ալմագ թէտավիտէն փէք չօգ գըյմէթտար տըր։ Ինանչնին իթթիհատըընտաքի չայըրլըզը էյի հալտէ սագլամագըզ օտատա ճիպինիլքէլէր վասըթտասը իւէ սիվրիսինէքլէրի օտայա կիրմէքտէն մէն' էյլէմէքլիքտէն էվլա վէ չօգ զիյատէ միւ"էսսիր պիր։ Թէմիզ մաթպախա վէ գափտը գապտար պիղի սինէքլէրին օտանճընտան գուրթարմագ իչիւն սինէք թուրմտա վէ իթտիճ էթմէյէ մախտուս պիլճիւմլէ ալէթլէրտէն տահա միւ"էսսիր տիրլէր։ Պիր խասթալըզ եահօտ ֆէնաալըզըն էօնիւնիւ ալան վասըթալարըն իսթի'մալը օլ խասթալըզըն եահօտ ֆէնաալըզըն զուհուրընտան սօնրա, գուլլանըլան պիլճիւմլէ տէվա վէ 'իլաճլարտան պին գաթ զիյատէ գըյմէթտար տըր։ Պիր մէսքէնին հավասընըն պօզուլմասընը մէն' էտէն վասըթալար օտանըն հավասը պօզուլտուգտան սօնրա, անը թէճահտ վէ թահսիր իչիւն պէզ օլունան պիլճիւմլէ սա'յ ու զայրէթլէրտէն չօգ զիյատէ միւ"էսսիր տիրլէր։

Իմտի նասըլ քի չիմէնզարըն ուզամըշ օթլարը վէ րութուպէթլի պաթագլըգ եէրլէրի սիվրիսինէքլէրին թիւրէյիպ չօզալմալարընա միւսա'իտ առվալ մէյտանա կէթիրիրլէր, վէ եահօտ սօֆրատա տարմատըզըն էգմէք գըրըննըլարը վէ թահթը տէօքիւնթիւլերի պօլ սինէքլէր հասատը մէյտանա կէթիրիրլէր, էօյլէ տախի խանէնին պիլճիւմլէ 'արըզալը էչնա վէ թէճէմմիւլաթը, քիւիմ վէ խալիլէրի, փիւրիւզլիւ և էմիճի պիր եիւզիւ օլան հէր չէյ, իս կիպի սիւրիւնէն վէ կիւճլիւքլէ միւնտէֆի' օլուպ տա, ագ ճիյէրլէրտէն 'ալէտտէվամ օտանըն հավասը իչինէ տէօքիւլէն չօլ 'ուզվի զէրրէճիքլէրէ զայէթ միւսա'իտ պիր փուսու, եափըշըպ գալմագլըղա միւնասիպ պիր եէր վէրիրլէր։ Փէնճէրէ աչարագ հավա ճէրեանը հուսուլէ կէթիրէրէք պու կիպի պին պիր չէչիտ վասըթալարլէ խանէնին սէտիր վէ էօրթիւլերի իւզէրինտէ օթուրուպ գալան իչպու իսի ասլա թարտ ու իխտաճ էտմէզ իզ։ Իչթէպու վէճճէ հըճզ ը սըհհէթին վէ միւթէմէտտին 'ալէմին խանէ թէճթիւլի արասընտա պարըշմագ պիր իխթիլաճ մէվճուտ տըր։ Հըճզ ը սըհհէ տիւզ տէօչէմէ, պօյա, սըվա, սայգըլանմըշ տիւզ սանտալեար վէ թէճէմմիւլաթ թավսիյէ էտէր։ Հիւքմ ֆէրմա օլան 'ատէթլէր իսէ գափճէ գափը գօլթուգլար, խալի գափը տէօչէմէլէր վէ հաթթա տիվարլար, գալըն սէտիրլէր վէ օյմա եահօտ մահքիւք մուխթէլիֆ թէզեհնաթ թավսիյէ էտէրլէր։ Փէք ագ քիմսէյէր վար տըր քի հըճզ ը սըհհէթին թավսիյէլերինի նազար ը տիգգաթա ալմաղա պաշլամըշլար տըր, վէ հըճզ ը սըհհէնին պու միւճահտէյէտ ադալլի գարիպ միւսթագպէլէտ զալէպէ չալաճաղը չիւպհէի կէօրիւնիւյօր։ Լաքին էկէր հիւքմ ֆէրմա 'ատէթլէրէ ույարագ մէսքէնլէրիմիզի քիւիմ վէ խալիլէր իւէ վէ ֆանթազիալը թէզեհնաթ իւէ տօլտուրմաղա տէվամ էտէճէք իսէք, էկէր էվ խանըմընըն զայէ ի էմէլի խանէյի միւքեմմէլէն թէճհիզ էթմէքլիք օլաճագ իսէ, ագալլի հըճզ ը սըհհէթ գա'իտէլէրինէ օ գատար տիգգաթ էտէլիմ քի տէօչէմէ իւզէրինէ խալի եահօտ սա'իր չէյլէր մըլահամայալըմ, անճագ հէր էվ էչեասընը միւթէհարրիք հալտէ հըճզ էտէլիմ քի անլէրի խարիճի կիւնէչլին փէրթէվլէրինէ սըզ սըզ սէրմէյէ վէ տէյէնէքլէրին թահթիր էտիճի թէ'սիրաթընը անլէրին իւզէրինտէ կէօսթէրմէյէ ֆուրսաթըմըզ օլսուն։ Թէնէֆֆիւսիւն 'ուզվի զէհրլի հասըլաթընտան մէսքէնլէրիմիզի միւմքին օլտըղը գատար 'արի սագլամանըն էն միւ"էսսիր վասըթասը՝ խանէլէրիմիզի սատէ վէ տիւզ սաթհլը էչեալար իւէ թէզեհն վէ թէճհիզ էթմէք, թէֆրիչաթը խօշ վէ զէվգ ի սէլիմէ մուվաֆգ օլմագ իչիւն գուսուր վէ սա'իր չէյլէր եէրինէ պօյա գուլլանմագ, վէ տէօչէմէ իւզէրինէ հիչ պիր չէյ սէրմէմէք տիր։ Վէ լաքին

էկէր պու գատար հըֆզ ը սբհհէյէ վէ զէվզ ի սէլի-
մէ մուվաֆըզ սատէլիք պիզիմ եաչամագտա օլտու-
ղումըզ իճթիմա'ի մուհիճ թարաֆընտան միւսա-
ատէ օլունմայօր իսէ , ագալւի էօյլէ պիր մէֆքու-
չաճըմըզ օլմալը տըր քի չօգ տէֆ'ա հէր նէվ' էվ
էչհասը վէ թէզեինաթը կիւնէչէ չըգարըլա պիլսին,
քէմալ ը տիգգաճլէ սիլինէ պիլսին , վէ քիլիմ վէ
խալիլէր տաճի սիլքիլիպ տէօյիւլէ պիլսին : Ագ
ճիյէրտէն տըչարը չըգան զէհիրլի փիսլիքլէրին
թաթհիրի իչիւն պու գատար իլէ իքթիֆա էտէ-
բիզ :

Թէճտիտ ի հավանըն իքինճի էսասի նօգթասընը.
եա'նի համիզ ի ֆահմինին թարտ ու թէպ'իտի
մէս"էլէսինի , վազհհէն տէրճ իչիւն հավանըն պիր
գաչ խավվաս ը ճիսմանիյէսի խուսուսընտա պէլլի
պիր թէսավվուրա մալիք օլմագ մուհիմմ տիր :

Ղազի ճիսմէր պալատէ իղահ էտիլտիյի վէճհէլ
պիրպիրլէրինէ քեամիլէն գարըչըրլար : Պու սէ-
պէպտէն պիր օտանըն հավասընտաքի համիզ ի ֆահ-
միյի տէֆ' էթմէքլիք իչիւն անըն հավասընը պիւա-
պիւթիւն թէպտիլ էթմէք իգթիդա էտէր : Հավա-
նըն պիւթիւն քիւթլէտի պու կիպի միւթէհարրիք պիր
մահիյէթի ասլա հա'իզ տէյիլ տիր: Պիր օտանըն հա-
վասը պիր փէնճէրէ աչըլըղընտա , հախօտ պիր
ազ եօգարը գալտըրըլտըղընտա , հէման տըչարը
չըգմազ , հավանըն քիւթլէտի տիկէր պիր գուվվէթ
կիրիպ տէ անը թահրիք էտինճէյէ գատար հարէ-
քէթ էթմէզ : Հավասը 'այնի տէրէճէ ի հէրարէթտէ
օլան իքի մահալլար արասընտա տէլիքլէր պուլու-
նապիլիր իսէ տէ , անչէրին հավի օլտըղը հավալար
նէքտիկէրինի իխլալ էթմէյիպ նէրլէրինտէ հարէքէթ-
սիզ վէ իխթիլաթսըզ գալըրլար : Մէսքէնին թէճ-
տիտ ի հավասը մէս"էլէ ի մուհիմմէսինին հալը իչիւն
հավանըն պու խուսուսսիյէթինին տա"իմա նաղարը
ի'թիպարա ալընմասը լազըմ տըր : Հավա տէֆ'
հախօտ ճէզզ էտիլմէտիքճէ սատէճէ էօնիւնտէ ա-
չըզ պիր փէնճէրէ պուլտըղը սէպէպտէն տըչարը
չըգմազ : Հավանըն պէօյիւք հախօտ քիւչիւք
քիւթլէչէրինի թահրիք իչիւն թապի'աթըն գուվ-
լանտըղը գուվվէ ի 'ումումիյէ՝ տէրէճէ ի հէրարէթ
ֆարդը տըր : Սըճագ հավա կէնիչէչնիպ եօգարը
չըգար, սօվուգ վէ վէ սըգը հավա իչէրի հիւճումմ վէ
անըն եէրինի զապթ էտէր : Իչթէ լաթիֆ պատ ը
սէպատան թուէթ տա , էն միւտհիչ ֆուրթունալա-
րա վարընճայա գատար պիլճիւմլէ բիւզկարլար,
պաչընճա պու 'ամէլիյաթ սայէսինտէ մէյտանա կէ-
լիրլէր , վէ մէսքէնչէրին հավասընը թէճտիտ իչիւն
գուլլանճաղըմըզ գուվվէթ տաճի թամմ պու տըր:
Եաղընն պիւթիւն գափու վէ փէնճէրէլէր աչըզ օ-
տուզլարը զէման թէճտիտ ի հավա խըտմէթինի
զաթէն թապի'աթ կէօրիւբ : Սէրին պատ ի սէպա-
լար վէ լաթիֆ եախօտ գուվվէթլի բիւզկարլար
խանէնին հէր թարաֆընա էսէրլէր , վէ անըն հա-
վասընը թէմիզլէրլէր : Դըչընն մէսքէնին հէվասընն
տէրէճէ ի հէրարէթի տըչարտաքի հավանըն տէրէճէի
հէրարէթլէրինտէն զիյատէ օլուբ : Պու թագտիրաէ
թապի'աթա թէվֆիդ ի հարէքէթ էտէրէք տըչար-
տաքի վէ իչէրտէքի հավալարըն տէրէճէ ի հէրարէ-
թինի թէճտիտ ի հավա իչինտէ գօլայճա գուլլանա
պիլիրիզ : Հավանըն իչպու խավվաս ը ճիսմանիյէ-
սինի նազար ը ի'թիպարա ալարագ մէսքէնլէրիմի-
զին թէճտիտ ի հավասը իչինի հէր մէվսիմտէ քէ-
մալ ը մուվաֆֆագիյէթլէ իլէրիյէ կէօթիւրմէքլիք ,
նէ կիպի վասըթալարըն թաթպիզ ու իսթի'մալը իլէ
միւմքին օլաճաղընը կէօրէլիմ :

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹ

ԻՆՃԻԼԻ ՖԸՐԴԱԼԱՐ ԳՈՒՎՎԷԹ ՄԻ ՋԱ'Ա՞Ֆ ՄՔ

(Ց. Վ. Մ«ըաթֆան . Լաբնաֆա)

2.

Ֆըրդալար «ֆիքը ու մէսլէքինին գըյմէթին-
տէն» պահս էտէնլէրին աղզընտա իթթիհատա տօղ-
ըու պիր մէչլին 'ալէյհինտէ կէզէն էն գուվվէթլի
պիւրհան , երնէ Ա«եաֆէէտէքի բիւիօրթատան իգ-
թիպասէն «մուխթէլիֆ քիւիսէլէրտէքի էվսաֆ ու
'ալամաթ ը ֆարիգէնին զայ'աթընտան իլէրի կէնե-
ճէք մուխաթարա» օլտըղը անլաչընըյօր : Պու
պիւրհան դուլաղա մուզնի' վէ գաթ'ի կէնէպիւիր·
լաքին անը տագիդ պիր թէնգիտտէն կէչիրմէչէրէք
'իպարէսինին 'իլմ ի պէտի'ճ ճաղիպլիյինտէն ալ-
տանմաղա բազի օլմամալը իզ : Էն պէօյիւք սաֆ-
սաթալարը ճաղիպ չէքլ ու լիպաս ալընտա հա-
դիգաթ տէյիւ տտէմէրէ եուխտուրմագ միւմքին
օլմուչ տըր : Նէ՞ տէմէք տիր «մուխթէլիֆ քիւի-
սէլէրտէքի էվսաֆ ու 'ալամաթ ը ֆարիգէ» : Մու-
'այէէն պիր միսալ ալարագ . Նէ՞ տիր ժողովական,
լըզընն էվսաֆ վէ 'ալամէթ ի ֆարիգէսի քի , անը
զայ' էթմէքտաէն հասըլ օլաճագ զիյան իթթիհատըն
պա'իս օլաճաղը քեար հանընտա գըյաս գապալ
էթմէզ տէրէճէտէ պէօյիւք 'ատտ օլունըյօր : Հիչ

չիւպհէ եօգ քի, ժողովականլըղըն 'ալամէթ ի ֆա-
գէսի իմինտէն տէ անլաչըլաղընա կէօրէ, ուսուլ
ը իտարէսինին ռահվալըգական օլմասը ֆարղիյէսի
տիր։ Ժողովական քիլիսէ պաչ թանըմազ, այագ
թանըմազ, պէօյիւք թանըմազ, քիւչիւք թանը-
մազ, Սինօա թանըմազ, երէցլէր հէյ՛էթի թանը-
մազ. օրատա իտարէ էտէն ֆէրա, եափօա տահա
տօղրուսը ֆէրալէրին հէյ՛էթ ի մէճմու'ասը տըր։
Պու չօգ էյի (միւթէմէտտին վէ գատիմ Աթինա
ճիւմհուրիյէթի կիպի 'ալի տէրէճէտէ միւթէ'ալլիմ
պիր գավմ իչիւն)։ լաքին հէլէ պիր տագիգէ ի-
չիւն հէր սըն֊ք էհալի իչինտէ էն էյի ուսուլ ը ի-
տարէ օլտուղընը ֆարղ էտելիմ։ Պու ուսուլըն նա-
զարիտէ ֆարղ էթտիյի 'ամէլիտէ նէ՞ տէրէճէ իճրա
օլունըյօր։ Սահիհ մի քի ժողովական քիլիսէտէ
պէօյիւք քիւչիւք եօգ։ Պէօյլէ իսէ չօգ էյի. տիւն-
եա ճէնտլէթ օլմուշ տէյէճէք իտիմ։ Սահիհ մի քի
ժողովական քիլիսէ հէր եէրտէ ռահվալըգական ու-
սուլտա իտարէ օլունուր. պէօյլէ իսէ, եա չու
մէճլիսլէրտէ «պէնիմ սէօզիւմ օլսուն» ֆիքրի՞ նէ-
րէտէն։ Ժողովականլըգ պիր սւսուլ ը իտարէ հա-
լինտէ իննաանտա եէրլէչմիչ օլան պէնիւք ֆիքրինի
մահվ էթմէյէ միւ՚էսսիր պիր չարէ օլտուղընը՞ մը
իտի՛ա էտիյօր 'աճէպա։ Պու կիւն տիյարըմըզտա
ժողովական իմիյէ իֆթիխար էտէն պիր քիլիսէ-
տէ 4–5 ատէմ էքսէրիյէթին արզուսընտան միւս-
թաղիլէն վա՛ըզ «աթարլար», վա՛ըզ կէթիրիրլէր,
եա կէթիրմէք տիւչիւնիւրլէրսէ, պու ժողովական-
լը՚գ մը տըր. պու նէվ՛ իսմի վար ճիսմի եօգ ժո-
ղովականլըգ թագրիր էթմէքտէն իսէ, տօղրուտան
երիցականլըզը գապուլ էթսէք տէ վէ երինէ օլ հա-
րիս զաթլարը Երէցլէր հէյ՛էթինէ գօսագ, տահա
մանթըգի պիր իչ թուրթմուշ օլմա՞զ մը իզ։ Իտա-
րէսինին ռահռահպափական օլմասըյլէ միւշթէհիր օլան
պիր քիլիսէ հագդընտա էն զիյատէ ռահվալըգական
էասալար իլէ իտարէ օլունմըշ» տէյիւ րիւիօրթ օ-
գոնտապիւիր. լաքին անըն «տահիլի՛էօմրիւնէ վա-
զըֆ օլան պիրի իչիւն պու իտի՛անըն նէ՞ գա-
տար գըմէթի օլապիլիր։ Իմտի ժողովականլըգ
իֆթիխար էթտիյի էն պէլլի 'ալամէթ ի ֆարիգէ՚սի
ճիհէթինտէ պիլէ ֆարղ էթտիյի ֆիքր ու էսաս
իլէ իտարէ ի ուտմուր էտէմէզ պիր հալէ կելմիչ ի-
սէ, տահա օլ գուրուս իտմ իլէ իֆթիխար էթմէք-
տէ նէ՞ մա՛նա գալըր։

Եափօա ալալըմ մկրտականլըզը։ Նէ՞ տիր պու
ֆըրդանընն 'ալամէթ ի ֆարիգասը. թա՛լիմի՞ մի.
խայր. Ուսուլ ը իտարէ՞ճէ մի. օ տա տէյիլ, չօգ
չօգ այինի տիր։ Էօյլէ իսէ վաֆթիզ այինինի պէղ
ժողովականլարտան զիյատէ թէ՞քիա էթմէյէրի՞ մի.
թամմ օ տա տէյիլ. մկրտականլըզըն 'ալամէթ ի
ֆարիգէսի սօն թահլիլտէ վաֆթիզ այինինի սէ-
պավէթտէ տէյիլ, իլա սինն ի պիւլուղտա իճրա
էթմէյէրի տիր։ Շիմտի չու ֆարղ քիլիսէտէ պիւ-
լուղ վաֆթիզինի տահա մա'գուլ սայան քիմսէյէ-
րին այրը պիր ֆըրդա թէչգիլ էթմէք իւզրէ վա-
լիտէ քիլիսէյի թէրք էթմէյէրինի թէպրիյէ էտէճէք
պիր ֆարղ սայըլաճա՞ղ մը։ Էլէվմ ժողովական
քիլիսէսինտէ չօճուգլարընըն վաֆթիզինի անլէրին
պէօյիւյիւպ իման իդրարը վէրմէսի վազթընա թէ՚-
խիր էթմէքլիյի տահա մա'գուլ վէ քէնտի հիսսի-
յաթլարընա զիյատէ մուվաֆըգ կէօրէնլէր ազ տէ-
յիլ տիր։ Երինէ տէ պունլար եա ուսուլ ը ճարիյէյէ
թաալի՛ օլույօրլար. եա տա պէքլէյիպ սինն ի պու-
լուղտա վաֆթիզ էտիյօրլար. պէօյլէյէր վաֆթիզ
մէ՚էլէսինտէ չախսի գանըչլարը քիլիսէնին, ու-
սուլը ճարիյէսի իլէ մութապագաթտա օլմասըղը ի-
չիւն մկրտական օլսալար, մա'գուլ պիր ատըմ աթ-
մըշ օլուրլա՞ը մը։ Ժողովական քիլիսէսի ա'զասընտան
օլան պիրի մկրտական քիլիսէյէ ա'զալըղընը նազլ
էտէրքէն մկրտականլար իքինճի պիր վաֆթիզէ
հաճէթ կէօրմէյէրէք քիլիսէյէ գապուլ էտէճէք
գատար կէնիչ ֆիքրիւիւք կէօսթէրիրլեր, մէյեր քի
մկրտական օլմասընա մուճիպ սէպավէթտէքի վաֆ-
թիզինէ գանա'աթ էթմէմէսի օլմուշ օլսուն։ Էկէր
ժողովականլար տա չօճուգլըգտաքի վաֆթիզինէ
գանա'աթ էթմէյիպ հէր հալ իման իդրարը իւզէ-
րինէ թէքրար վաֆթիզ օլունմալը իտիյինի հիսս
էտէն պիր պիրատէրին արզուսընա մուվաֆագաթ
էթմէքտէ մկրտականլըզա եագլաչմագ կիպի պիր
չէյ հիսս էթմէյէճէք տէրէճէտէ կէնիչ ֆիքրի օլ-
սա, պու ֆըրդա տէյիչմէք նախօչլուղընըն էօնիւ
ալընըր իտի։ Պիր տէֆ՚ա 65 – 70 եաչընտա պիր
ժողովականըն հէման պու մուճիպ իլէ մկրտական
օլտուղունա բասթ կէլտիմ։ Պու ատէմ թա 30
սինինտէն պէրու չօճուգլըգտաքի վաֆթիզինէ
գանա'աթ կէթիրմէմիչ վէ տա՞իմա թէքրար իման
իդրարը վէրիպ վաֆթիզ օլմալը տըր, տէյիւ հիսս
էթմիչ, ամմա պու իմթիյազընը քէնտինտէն տիրիղ
օլունմուշ օլտուղընը րիդգաթը պիր լիսան իլէ
զիքր էթտիքտէն սօնրա, մկրտական օլմագտան մա'-
տա զամիրինէ իթմինան պախշ էտէճէք պիր վասթա
պուլամամըշ իտիյինի պէյան էթտի։ Պու մէնզա-
րէտէ իքի չէյ զիյատէսիյլէ էսէֆիմի մուճիպ օլ-
տու. պիրի պու զա՛իֆ պիրատէրին զամիրի իւ-
զերինէ «ֆըրդա ֆիքր ու մէսէլէքինին» 30 ասէնէ-
տէն պէրու թէզալիւպ էթմիչ օլմասը, իքինճի պու
ատէմին չէհատէթի իւզերինէ օթուրան սահլը սա-
գալը մկրտականլարըն, թա չօպանլարընա գատար

«Համա օլսուն, համա օլսուն» տէյիւ ինլէմէլէրի։ Նասըլսա օլ վագըթտան պէրու պու «ֆըրդա ֆիքր ու մէսլէքի»նին գըյմէթինի թադիր էտէմէմէյէ պաչլամըշ օլտուղումը ի՛թիրաք էթմէկիյիմ։

Ֆըրդա ֆիքր ու մէսլէքինին միւրէվվիճլերի պէլքի տէյճէճքլեր քի ֆըրդալար վէ «իթթիհատ վէ թէ՛ավիւն» մէս՚էլէսի եէքտիկերիյլէ իմմիդաճ էթմէյէճէք մէս՚էլէլեր տէյիլ միր։ 'Ա՛ճէպա պու գաղիյէի իսպաթ էտէճէք եէրտէ՞ մի տիրլեր։ Պէլքի 'աքսի գաղիյէ տահա գօլայ իսպաթ օլունապիլիր։ Էլսէթթ ֆըրդա ֆարդալարընըն մուհաֆաղասընը թէ՛քիտ էտինլեր էն զիյատէ էնոէ ֆըրդալարընըն մէֆրուզ մէնֆա՛աթընը տիւչիւնմէքտէ իհթիլէրինի ֆարդ էթտէք, եանըլմըշ օլմազ ըզ։ Պիր քիմսէ պաչգա ֆըրդալար հագդընտա նէ՛ գատար տա միւսա՛ատէլի տիւչիւնէն պիրի օլսա՝ քէնտիսի ֆիլան ֆըրդայա մէնսուպիյէթիյլէ օլ ֆըրդանըն մէսլէքինին էն տօղրու՝ վէ անըն էվսաֆընըն թէրվիճինին էն զիյատէ արզուլու իհտիյնի զըմնէն իմա էթմիչ օլույօր։ Եէթմիչ, սէքսէն ֆըրդալարըն մէնսուպաթընըն քևաֆֆէսի տէ պէօյլէ տիւչիւնտիւյիւ հալտէ, չու թէսավվուր օլունան իթթիհատ վէ թէ՛ավիւն, եա՛նի պիր թարաֆտան ֆըրդալար լուզումընը թէ՛քիտ էթմէք, տիկեր թարաֆտան եէքտիկերինէ մու՛ավէնէթ վէ իչթիրաք էթմէք էօյլէ պիր կէնիչ ֆիքրիւիւք թալէպ էտէր քի մէս՚էլէնին թապի՛աթընտան զաթէն քէնտի քէնտինի միւթէնազըզ տըր։ Իշտահ էտէլիմ։ Էկեր հէր քէս տիկեր ֆըրդալարտա տախի մուհաֆաղա էթմէյի տէյեր «էվսաֆ վէ 'ալամէթի ֆարիդա» կէօրէճէք գատար կէնիչ ֆիքրիւ օլմուշ տէյիւ ֆարզ էտէճէք օլսադ, չու հալտէ ֆըրդա մէս՚էլէսի չօդ չօդ նիսպի պիր մէս՚էլէ օլմուշ տըր, վէ էվսաֆ ու 'ալամաթ ը ֆարիդա զա՛իլ օլմազա պաչլամըշ օլսա պիւլ, պու չօդ էնտիչէ էտէճէք պիր մէս՚էլէ օլամազ։ Շու ֆարզիյէ թահթընտա ֆըրդա մէսլէքինին թէ՛քիտի միւմքինսիզ կէօրիւնիւյօր. ֆազաթ եօգարքի ֆարդիյէնին վազը՛ա օլմատըզը պունտան աչիքեար տըր քի ֆըրդա մէսլէքինի դուվվէթլիճէ թէրվիճ էտինլեր աղ տէյիլ միր։ Ֆազաթ ֆարզ էտէլիմ քի (նասըլ քի էօյլէ իտտի՛ա լունաճազ) պունլար «իթթիհատ վէ թէ՛ավիւն» մէսլէքինտէ սալթ քէնտի ֆըրդալարընըն էվսաֆընընն զա՛յ՚ օլաճաղընտան տէյիլ, իլլա տահա զիյատէ ումումի ֆըրդալարըն էվսաֆ ու խասայիսինին զա՛յ՚ընտան զօրգուլյօրլար, չու հալտէ տէմէք օլուր քի պունլար սա՛իր ֆըրդալարտա տախի մուհաֆաղասընը տէյեր էվսաֆ վէ էսասլար օլտուղունու կէօրիւպ ի՛թիրաք էտէն կէնիչ ֆիքրիւիւեր սընը-

ֆընա մէնսուպտըրլար, քի էկեր պէօյլէ իսէ ֆըրդա թալիպլերի օլամազ իհթիլերինի էվվէլքի ֆարզիյէ ալթընտա կէօրտիւք։ Շու հալտէ հանկը թարաֆա տէօնսէն, պիր թարաֆտան ֆըրդալարըն էհմմիյէթինտէն պահս էթմէք, վէ տիկեր թարաֆտան «իթթիհատ վէ թէ՛ավիւն» թէսավվուրընըն միւրէվվիճլերինտէն օլմազ մանթըգի սուրէթտէ միւմքինսիզ, վէ քէնտի քէնտինի միւթէնազըզ պիր մէվզի՛ տիր։ Իմտի իթթիհատ վէ թէ՛ավիւն քիլիսելեր իւզերինէ պիր ախլազի ֆարզ իքէն, ֆըրդալար ֆիքր ու մէսլէքինտէ իսրար էթմէք օլ ֆարզըն իճրասը էօնիւնէ 'ազիմ էնկէլլեր չըգարաճազ օլան տար ֆիքրլի վէ թագպիհ օլունաճազ պիր մէսլէք տիր. պիզ իսէ պու իքիտէն պէրինի ինթիխապ էտէպիլիրիզ։ Իթթիհատ եա ֆըրդա։

ՋՕՃՈՒԴԼԱՐ ՎԷ ԳԱՎԱ՛ԻՏ Ի ԹԷՆԱՍԻՒԼԻՑԷ

(Ն. ԿՒՈՂԷԼՒԵԱՆ, Գ.ՀԷՐԷՔ)

Պիլճիւմլէ դավա՛իտ ի թապի՛իյէ անլայապիլճէքլերի էն սատէ չէքլերէ գօնարադ, կէրէք վալիսէյն վէ կէրէք մու՛ալլիմուն թարաֆընտան չօճուդլարա թէֆսիր վէ թէարիս էտիլիր իքէն, չայան ը թէ՛աճճիւզ պիր խուսուս տըր քի, սա՛իր հէր հանկը պիր գա՛իտէ ի թապի՛իյէ գատար մուգաատէս օլան, վէ 'ալէմ ի հայվանաթ վէ նէպաթընըն նապզընը աթտըրան պու գա՛իտէ՝ իճապ ը հալտէ պիր թազըմ քիզպիյաթ իսթի՛մալըյլէ անլէրտէն քէթմ էտիլմէքտէ տիրլեր։ Նէ գատար մա՛սում չօճուդլար սէպէպ վէ էսէր 'ալագասընը անլամազա պաչլար պաչլամազ, փէք թապի՛ի օլարագ քէնտի վալիտէյերինէ եէնի տօղան պիր պէպէքտէն տօլայը «Պու պէպէյի քի՞մ կէթիրտի,» վէ եախօտ «Պէն նէ՞րէտէն կէլտիմ,» սիւ՚ալլարընը էտէրլեր, լաքին չայան ը էսէճ պիր խուսուս տըր քի, անլէր սանքի պիլա իսթիսնա քիւլլիյէն պիէսաս վէ բապըթասըզ ճէվապլար ալըրլար։

Պու վէ էմսալի սիւ՚ալլարա տօղրու ճէվապլար վէրմէյէրէք վէ եախօտ սիւ՚ալլարա հաճէթ գօմաղ իւզրէ, քէնտի չօճուդլարընա միւնասիպ գուրսաթտա վէ միւնասիպ սուրէթտէ թէյդին ի մա՛լիւմաթ էյլէմէյէրէք, անլէրի ճահիլ պրագմաթա չալըշան վալիտէյնին պաչ մագսէտի՝ կէօյա անլէրտէ օլան մէյլ ի թէնասիւլիյի ույուշուգ պիր հալտէ սագլայարագ, անլէրի իֆսատաթ ը ախլազիյէ գարշը մուհաֆաղա էյլէմէք տիր։ Լաքին թէճրիպէ կէօսթէրմէքտէ տիր քի, վալիտէյնին պու մէսլէքի եվլաալարընըն խայրընտան զիյատէ զարարընը մուճիպ օլմագտա տըր։

Էվվել էմրտե վլախէյն հաֆէֆտրը էճիմ եախ եալանը

էրնէ+եալ էյլեմելէրէյլե , ջեռոթլարընըն +էնոթելէրէ հոթէրը-պոյէ եռնյէնելէրէնէ ջայ եոեբլեր ։ Զիւնքի անլէր հէր նէ գատար տա քիւչիւք օլսալար, մէրագ իլէ սօրմուշ օլտուգլարը սիւ"ալարա ալտըգլարը ճէվապլար ֆիքիրլէրինտէ հէր թուխթարլար , վէ թէտրիճէն պէօյիւյէրէք հագիգաթ ը հալա վագըֆ օլուննճա , վագթըյլէ վալիտէյնլէրինին քէննտիլէրինի ալտաթմըշ օլտըղընը անլարլար վէ պէօյլէճէ վալիտէյնլէրինէ օլան էմնիյէթ վէ իւթիմատարը թէննագուս էտէր ։ Պու իսկ՝ վալիտէյնին քէննտի չօճուգլարը իւգէրինէն օլան նուֆուգլարընընէն գըրըլմասը վէ պինա՛էն՛ա-լէյհ անլէրին հէփ էմէքլէրինին պօչա կիթմէսի աէմէք տիր ։

Սաննյէն , Պո՛ խոսոսոպո չջճոռչա պօղրո՛ մա՛լհ՛մոն վէրիլմէոէյէ ինաֆորէպ , անըն պաչէալարպան եանլըշ մա՛-լհ՛մոնլար ալճաղը մահոֆֆաֆ պըր ։ Շու պիր վագը՛ա տըր քի , նիյէ քէրրէ քիւչիւքլէր վալիտէյնլէրինին մէ՛մուլինտէն չօգ դիյատ չէյլեր պիւլրլեր , չինքի անլէր սինոճէ քէննտիլէրտէն պէօյիւք օլան չօճուգլարտան մա՛լիւմաթ ալըրլար ։ Լաքին անլէր կէրէք հայվանաթ ը էհլիյէտ կէօրտիւքլէրի անվալ ը թէննասիւլիյէյի վէ կէրէք արգատաչլարընտան ալտըգլարը մա՛լիւմաթլարը վալիտէյնտէն իչիթտիքլէրի իլէ իմթիհազ էթտիրէմէտիքլէրինտէն , օլ մէս"էլէլէրի անլամագա վէ հադիգաթա վագըֆ օլմագա դիյատէ մէրագ էտէրլեր , վէ պու իսկ վալիտէյնլէրինին արգուսը խիլաֆընտա օլարագ , քէննտիլէրտէ մէյլ ի թէննասիւլինին ույանմասընա վէ սու"ի իսթի՛մալընա սէպէպ օլուր ։ Զօգ տէֆ՛ա չօճուգլարընը ֆէսատ ը ախլագիյէ տիւչար օլմալարընընէն սէպէպի, միննասիպ ֆուրսաթլարտա վալիտէյնլէրինտէն էօյրէնմէք կէրէք օլտուգլարը չէյլերի՝ սօգագ չօճուգլարընտան հանլըշ վէ վագթսըզ էօլրէնմելերի օլմուշ տըր ։

Սալֆէն , Պո՛ չէյլերէ +էնմ էնֆէ+՝ օ չէյլերէ պօղրո՛ պահա գիյատէ պէթթոն վէ ֆէրսէ ճէլլ էնֆէ+ պէմֆ+ պէր ։ 'Ալէլ'ումում նէհի էտիլէն վէ կիզլի թուխթուլան չէյլեր հատտ ը զաֆլարընտա էհէմմիյէթսիզ տէ օլսալար , խարիճաէքլէրէրին մէրագընը ույանտըրըրլար ։ Ալլահ Ադամ իլէ Եւայա ֆիւլան մէյվէտէն հէմէլերինի նէհի էյլէմէսէ իտի , պէլքի անլէր օլ մէյվէտէն հիչ թաթմայաճագ իտիլեր . ֆագաթ նէհի էտիլիյի իչինն օ քէննտիլերէ պիր թէճրիպէ մատտէտի օլտու ։ Թապի'ի վէ զահիրի օլան չէյլեր սուրէթ ի թապի'իյէտ թէլադդը էտիլէճէք օլուրլար իսկ , չօգ տիգգաֆ ճէլլ էթմէզլեր ։ Նէպաթաթա չիչէքլէրին աչըլմասը . ալաֆ ը զիւքիւրինէթ վէ իւննասիյէթին պուլունմասը , անլէրտէն թօխտումըն եախօտ մէյվէնին հուսուլը պիր կէօնա մէրագ ույանտըրմագ . չինքի օ թապի'ի վէ զահիրի տիր , անտէ սըրր հօգ տըր ։ Հալպու քի 'այնի տէրէճէ թապի'ի օլան չէյլեր իննասնտա պիր սըրր մագամընտա կէօզէտիլտիքլէրինտէն , պիլ'աքս տիգգաֆ վէ մէրագ ույանտըրըրլար , չէօյլէքի արզու էտիլէն նէթիճէ հասլ օլմատգտան մա'տա , անըն մուզայիրի վուգու' պուլուր ։

Պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր տէմէք իսթէմիյօրզ քի, հէր մէս'էլէ հէր սըրատա չօճուգլարա աչըգտան սէօյլէնմելի տիրլեր ։ Ույր ։ Անճագ սինն ի սէպավէթտէն պաչայարագ սինն ի պիւլուղա եէթիչէնէ գատար մինասիպ ֆուրսաթլար տիւչտիւքճէ , չօճուղա քէննտի պօյունըն էօլչիւսիւնէ կէօրէ պիլմէսի լազըմ կելէն թէննասիւլի 'ալագալարը թէտրիճէն թա'լիմ էյլէմէք կէրէք տիր ։ Պու եօլտա անլէրտէ քէննտի վազիֆելէրինէ տօղրու ղիյատէ իւ'թիմատ հուսուլէ կելիր , վագթ ը էնսէպինտէ հադիգաթա վագըֆ օլմուշ օլտըգլարընտան , պաչգալարըն հանուլշ մա'լիւմաթլարընտան իղֆալ օլունմագլար , վէ թէննասիւլի 'ալագալարա խարիդ իւլ'ատէ չէյլեր նագարըյլէ տէյիլ , անճագ դավա'իտ ի թապի'իյէ նագարըյլէ պագտըգլարընտան , քէննտի հիսսիյաթ ը խայալիյելերինէ գուրսան կիթմէգլէր ։

Միւտէպպիրէ պիր վալիտէ պու պասլտէ քէննտի թէճրիպէ ի զաթիյէսինի չէօյլէճէ վասֆ էտիյօր ։ «Հէնուզ պէչ պուչուգ հաչընտա օլան քիւչիւք օղլում պիր թապվիրտէ կէօրմիւչ օլտըղը մէլեքլերտէն պահա էտէր իքէն , պիր տէ տէօնիւպ 'Մամա , պէնի պիր մէլէք մի կէթիրտի' տէյիւ սօրտու . 'Զանն էտէրիմ , լաքին պէն օ վագըթտա խասթա օլտուղըմտան անը կէօրէմէտիմ ,' տէյիւ ճէվապ վէրտիմ ։ Անտէն 'Պէպէքլէր պէպէք կէթիրիրլէ՞ր մի , օնլարը նէ՞րէտէն ալըրլար' տէյիւ սօրտու ։ Պէն 'Սէմատան' տէյիւ ճէվապ վէրտիմ ։»

Հէր նէ գատար մէրգումէ չօճուղըն սօնրատան խաթրլայապիլէճէյի պիր հալան սէօյլէմէմիչ իտի իսկ տէ , քէննտինտէ պիր գանա'աթ հասլ օլմատը վէ սիւ"ալ թէքրար էտիլէճէք օլուրսա , միննասիպ պիր ճէվապ վէրմէյի գարարլաչարրտը ։

Պահարըն կիւզել պիր կիւնիւնտէ չօճուղը իլէ պէրապէր կէզէր իքէն , պիր ֆուրսաթ թէնասիւֆ էտինճէ , չէօյլէ սէօյլէտի . «Պիլմէ՞զ մի սին քի անա գուշ եուվասընտա եումուրթալար վէ հավրուլար տօղանա գատար եումուրթալարըն իւգէրինտէ օ-թուրուպ անլերի գըզտըրըր ։ Հէփ քիւչիւք հայվանլար իլք տէֆ՛ա պիր եումուրթատան չըգտալար ։ Պա՛զէն գուշլարտա վէ թավուգլարտա օլտը-

ղը կիպի, անա եումուրթլար վէ եավրուլար տօղանա գատար անլէրէ մուգայեէտ օլուր, պա՛ղէն տէ քէօփէքլէրտէ վէ քէտիլէրտէ օլորղը կիպի, եավրուլար պիր միւտաէթ վալիտէլէրինին վիւճուտինտէ գալորգտան սօնրա տօղարլար, սէվկիւլիւմ։» Զօճուգ թէ՛աճճիւպլէ կէօզլէրինի վալիտէսինէ տիքերէք չէօյլէ սէօյլէտի. «Պէ՞ն տէ մի պէօյլէ տօղտում, սահիհէն պէն սէնին վիւճուտինտէ՞ մի իտիմ։» «Էվվէթ սէվկիւլիւմ, թամմ գալպիմին ալթընտա իտին։» «Սահի՞հ մի։» «Էվվէթ։» Զօճուգ պիր տագդիգէ միւթալա՛այա տալորգտան սօնրա, «Էօյլէ իսէ սէն պէնի սէվտի՞ մի։» Մէրգումէ կիւճ պէլա մէսէրլէթ սիրիչլէրինի զապթ էտէրէք, «Օլ գատար չօգ սէվտիմ քի թա՛րիֆ էտէմէմ,» տէտի։

Զօճուգ կէահտա պիր պու մէս՚էլէյի զիքր էտէր իտիյսէ տէ, չօգ տէֆ՚ա օյունընա միւթէ՛ալլիգ օլան չէյլէր անը չափուճագ ունուէթտորրորլար իտի։ Թագրիպէն պիր սէնէ սօնրա եէնէ չօճուգ վալիտէսիյլէ կէզէր իքէն, էվվէլճէ իչիթմիչ օլորղը չէյլերի ունուէթմուչճասընա պիր թագըմ սիւ՚ալլար իտատ էյլէմէյէ պաչլատը։ Վալիտէսի՝ «Նաթրընա կէ՛մէյօր մը» տէյիւ թա՛րիֆ էյլէմէյէ պաչլայընճա, չօճուգ՝ «Էվվէթ, խաթրըմա կէլտի։ Ա՜հ մամա, չու մավի գուչա պագ» տէտի։

Զօճուգ պէօյիւտիւքճէ, վալիտէ անըն պա՛ղը սիւ՚ալլարընա տախի չու եօլտա ճէվապ վէրիր իտի։ «Զօճուղըմ, սէն տահա հէր չէյի անլայամազսըն. Պէնիմ պիւէ անլայամատըղըմ չօգ չէյլէր վար տըրլար, լաքին անլայապիլէճէյին վագթ կէլտիյնտէ սանա հէր հալտէ սէօյլէյէճէյիմ, անճագ սէն էմին օլ քի սանա տա՛իմա տօղրուլը սէօյլէյէճէյիմ։»

Պու վագը՛տտա աչղգ պիր սուրէթտէ կէօրիւլմէքտէ տիր քի, պու եէնի մա՛լիւմաթ չօճուղա պաչգա հէր հանկը պիր եէնի մա՛լիւմաթ գատար թապի՛ի կէլտի։ Օ՝ անտէն պիր կէօնէ սու՚ի թէ՚սիր գապուլ էյլէմէտի, վէ օ՝ ՚ալէտաէվամ անըն ֆիքրինի իչղալ էտէն պիր մէս՚էլէ օլմատը, չիւնքի հէման օլ մէս՚էլէյէ տա՛իր սիւ՚ալլար իրատ էտէր իքէն, ուղագտա օլան պիր գուչ անըն տիգդաթընը ճէլգ էտիգ, էվվէլքի մէս՚էլէյի պիւսպիւթիւն ունուէթտուրբյօր իտի։ Անըն ալորղը թէ՚սիր սատէճէ վալիտէսինին քէնտինէ եագըն վէ սէվկիւլիւ օլորղը օլսա կէրէք իտի։

Շու պիր հագիգաթ տըր քի, չօգ տէֆ՚ա վալիտէյինին պու մէս՚էլէլէրէ տա՛իր մա՛լիւմաթ վէրմէքտէն իչթիրազ էյլէմէլէրինին պիր սէպէպլի տախի անլէրի միւնասիպ սուրէթտէ չօճուղա անլաթմանընն եօլունը պիլմէտիքլէրի տիր։ Խուսուսա տիյորմըզըն էհալիսի նիչէ միւնասիպ վասըթալարտան վէ միւֆիտ քիթապլարտան մահրում տըրլար։ Պու կիպի մատտէլէրտէն պահիս քիթապլար արսընտա Մր. Սիլվէյն Սթօլըն «What A Young Boy Ought To Know» վէ Տօգ. Էմմա Տրէյքին «What A Young Girl Ought To Know» էսէրլէրի եէքթա օլուպ, անլէր պիր չօգ լիսանլարա թէրճէմէ էտիլմիչլէր վէ էյան սանքի Մ. Ամէրիգանընն պիւճիւմլէ միլլի մէքթէպլէրինտէ տիւսթուր իւլ ՚ամել մագամընտա գուլլանըլմագտա տըրլար։ Սէվինիրիզ քի մէզգիւր քիթապլար սօն սէնէլէլէրտէ իսթանպօլտա Արզուման էֆ. վասըթասըյա էրմէնիճէ լիսանա թէրճէմէ էթտիրլէրէք, «Ի՞նչ պէտք է գիտնայ դեռատի մանչ մը» վէ «Ի՞նչ պէտք է պիտնայ դեռատի աղջիկ մը» սէր լէվհալարը ալթընտա նէչր օլունմըչ տըրլար։ Մ՚իւմանլէյհին պու թէչէպիւստէ սա՚իգասը նէ օլորղընը պիլմէզ իսէք տէ, պու պապտէ հէր կէօնա վասըթատան մահրում օլան միլլէթտաչլարըմըզա պէօյիւք պիր խըտմէթտէ պուլունաճաղընա էմինիզ։

«ՄԷՁՄՈՒ'Ա»

Իչպու էսէրին պիրինճի գըսմընտա պուլունան 21 նագլիյէթլէրտէն անճագ պիր գաչը էրմէնիճէտէն պագըլարը իսէ Ինկիլիզճէտէն թէրճէմէ էտիլմիչ տիրլէր։ Պու նագլիյէթլէր դայէթլէ փարլագ, ճալիպ վէ միւֆիտ օլուպ, սայքի ճիւմլէսինի չէտտէն միւթէ՚էսսիր օլմագսըղըն օգուտագ գապիլ տէյիլ տիր։

Իքինճի գըսմընտա պուլունան 9 նուէթգլարտան պա՛ղըլարը մուհարրիրի ՚աճիղին օն սէնէտէն պէրու Ա-եօֆքէբ ճէրիտէ ի միւ՚թէպէրէսինտէ տէրճ էտիլմիչ օլան մուհարրէրաթընտան պա՛ղըլարը օլուպ, պիր գաչլարը իսէ լիսանը Թիւրքիտէ իլգ տէֆ՚ա օլարագ մէյտան ը ինթիչարա վազ՚ էտիլմիչ տիրլէր։

Իչպու էսէրին լիսանընըն անըն հիւսնիւնիւ իթալ վէ գուվվէթինի քէսր էթմէքսիզ պունտան տահա սատէ օլամայաճաղը լիսան ը ՚Օսմանինին ուսլուպ վէ չէվեսինէ վագըֆ օլան հէր պիր ֆէրտէ մա՛լիւմ տիր։

Իչպու էսէր ի ՚աճիղինին նէչրինտէն մագսէտ՝ գարիյունա ՚աճիղանէ պիր խըտմէթ իֆասըյլէ պէրապէր հասըլաթընըն մուհիմմ պիր գըսմընը խայրը պիր թէչէպիւսէ թախսիս էյլէմէք տիր։

Պանտրմա Հոկտ. 3, 1910։ ԱՐԱՄ. Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

ՅՈՒՆԱՐ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

—.—

Գալէբ. Տէրիսա'ատէթատէ գալէրատան Հոկտ. 4–5ատէ 3 միւսապ վէ էսքի վէ եէնի միւսապլարատան 5 վէֆաթ 5—6ատա 2 վէֆաթ, Հոկտ. 6—7 1 վէֆաթ, 8–9 2 միւսապ, 2 վէֆաթ, 9–10ատա 3 միւսապ 1 վէֆաթ 11—12ատէ 1 միւսապ պիր վէֆաթ օլմուշ տըր, չիմտիյէ գատար գալէրատան 84 միւսապ. 49 վէֆիյաթ օլմուշ տըր։—Զօնկուլդատգատա Հոկտ. 4ատէ 4 միւսապ 1 վէֆաթ, 5ատէ 3 միւսապ 3 վէֆաթ, 6ատա 3 միւսապ 3 վէֆաթ, 7ատէ 1 միւսապ, 8ատէ 3 միւսապ 1 վէֆաթ, 9ատա 4 միւսապ 1 վէֆաթ օլմուշ տըր։ — Թրապզօնատա Հոկտ. 4ատէ 21 միւսապ 6 վէֆաթ, 5ատէ 7 միւսապ 8 վէֆաթ, 6ատա 11 միւսապ եէնի վէ էսքի միւսապլարատան 7սի վէֆաթ էթմիչ տիր, 7ատէ 13 միւսապ, եէնի վէ էսքի միւսապլարատան 3 վէֆիյաթ, 8ատէ 18 միւսապ 9 վէֆաթ, 9ատա 13 միւսապ, եէնի վէ էսքի միւսապլարատան 6 վէֆաթ, 10ատա 17 միւսապ, 4 վէֆաթ, 11ատէ 19 միւսապ 4 վէֆաթ, 12ատէ 14 միւսապ 4 վէֆաթ օլմուշ տըր։ —Էրզրում վէ Վան վիլայէթլէրինէ էֆրէնտի Սեպտ. 23նէն 30ընա գատար 145 միւսապ 96 վէֆիյաթ, խասթալըզըն պիտայէթի զուհուրընատան պէրու 469 միւսապ 309 վէֆիյաթ վուգու'ա կէլմիչ տիր։ Էրզրում վէ ճիվարընատա Հոկտ. 1—8է գատար 28 միւսապ 10 վէֆաթ, Հոկտ. 8ատէ 8 միւսապ 3 վէֆաթ օլմուշ տըր։ Գարսատա Սեպտ. 22ատէն 28է գատար 16 միւսապ, 11 վէֆիյաթ, միւհագաթատա 31 միւսապ 9 վէֆիյաթ օլմուշ տըր։ Քէզալիք Թարապլուսը զարպատա, Պէյրութատա, Փօրթ-Սա'իտէ Պաղտատա վէ ճիվարընատա, Անթալիատա, Գասթէմունիտէ վէ Բօտոսատա տախի պիր խայլը քիմսէյէր գալէրայա թռութուրուպ անլէրին պիր ղըսմը վէֆաթ էթմիչլէր տիր։ — Կէչէն ճիւմ'ա կիւնիւ չէքիլէն թէլէկրաֆնամէտէ տէնիլիյօր քի «Սամի փաշա՝ գօմանտասընատաքի 'ասքէրին Տիւրզի տաղընըն ճէնուպ ճիհէթինտէ թէսատիւֆ էթտիքլէրի Տիւրզի 'ասըլարըյլէ միւսատէմէյէ պաշլայարագ վէք չիտտէթլէ տէվամ էտէն պիր միւճատէլէտէն սօնրա ճէնուպ Տիւրզիլէրինի քեամիլէն թար ու մար էթմիչ տիր։» Քէզա կէճէ ալընան պիր թէլէկրաֆտա տէնիլիյօր քի, «Սիլահ թօփլամագ մագսէտիյլէ Հոկտ. 1ատէ Սիւվէյտէնին չիմալ վէ ճէնուպինատէ հարէքէթ էտէն 2չէր ալայ 'ասքէր՝ Տիւրզիլէրին մուգավէմէթի իւզէրինէ մուգապէլէյէ մէճպուր օլտու։ Շիմալ միւֆրէզէսի աթէյլէ իլէրիլէյէրէք Ֆինա'աթ, Մէֆ'էլէ քէօյլէրինի կագատ։ Շիտտէթլի հարպլա տիւշմէնին իսթիհնատկեահը օլան միւսթահզէմ Մէֆ'էլէ թէփէսինի ալտը։ Օրատա կէճէ կիւնտիւզ աթէչ տէվամ էտիյօր։ Իքի թապուրլա թագվիյէ էտիլէն ճէնուպ միւֆրէզէսի տէ չիտտէթլի մուգավէմէթ կէօրէրէք հէման 30 սա'աթ պիլա ֆասըլա տէվամ էթտի, պիր գաչ քէօյ կագըլտը։ Պուրատա Տիւրզիլէրին զայ'աթը 300էն ֆազլա տըր։ Տիւրզիլէր ահվալը արզիյէտէն իսթիֆատէ էտիյօր։ Սուսըզլըգատան զահմէթ չէքիլիյօր։ 'Ազըպէթ էչգըյա մաղլուպ օլարագ տարմատաղըն հալտէ չէօլ թարաֆընա ֆիրար էյլէմիչլէր տիր։ —Ինճի օրտու տա'իրէսի Տէրիսա'ատէթ էհալիսինտէն իսմլէրինէ գուր'ա չըգան վի հէնուզ ալընմայան 304 վէ 305 վէ թաչրա եէնի 'ասքէրլէրատէն տէ 300 թէվզիւիւլիւ էֆրատա Հոկտ. 20տէ սիլահ ալթընա ալընաճագլար տըր։ — Սատը էսապագ Քեամիլ փաչա 'ա'իլէսիյլէ պէրապէր Իզմիրէ կիտիյօր։ Քեամիլ փաչա 'ա'իլէսինի պրագտըգատան սօնրա 40 սէնէտէն պէրու կէօրմէտիյի վաճանը օլան Գըպըրըսա կիտճէք տիր։ — Մըսըր Խըտիվի տօղրուտան Իսքէնտէրիյէյէ կիթմէյիպ Սանատօլուընըն Ագտէնիզ թարաֆընատա Մէքքի ճիվարընատա սաթըն ալտըղը արազիտէ պիր վագթ կէչիրճէք իմիչ։ Խըտիվին գալէմ ի Թիւրքի րէ'իսի, էն սատըգ միւշավիրի վէ մահրէմ ի էսրարը Մէհմէտ 'Իզզէթ փաշատան ալտըղը մէքթուպլար միմքին մէրթէպէ Իսքէնտէրիյէյէ չապուք կէլմէմէսի, վէ քէնտիսի իչիւն վախիմ օլան ահվալ էյիլէչինճէյէ գատար պիր միւտտէթ տահա Թիւրքիատա պուլունմասընը իլթիմար էյլէյօր իմիչ։ —Մուղըն Զիպան գարիյէսինատ հաճի Մուսա պէյին խըտմէթքարլարընատան Խալիլ վէ Ահմէտի տէրտէթ իչիւն սէվգ օլունան 2 պէօլիւք 'ասքէր մէրգումանըն պուլունտըգլարը գարիյէյի ապլօգա էտէրէք նէթիճէ ի միւսատէմէտ անլէրտէն Զօհնին մագթուլէն Ինինտ մէճրուհէն տէրտէթ էտիլտիյի Հարպիյէ նազարէթինէ պիլտիրիլմիչ տիր։ — Պայրամըն Զինճի կիւնիւ Րում Փաթրիգի Հարպիյէ նազըրը Մահմուտ Շէվքէթ փաշա հազրէթլէրինի զիյարէթ վէ իճա ի Թէպրիքճաթա միւսարա'աթ էյլէմիչ օլտըղընատան, նազըր ը միւշարիւլէյհ տախի Սալը կիւնիւ Րում Փաթրիգխանէսինէ կիտէրէք Փաթրիգ էֆէնտինին զիյարէթինի ի'ասէ էյլէմիչ տիր։ — Էտիրնէ վիլայէթի տախիլինտէ 'ասքէրի մանօվրալարըն իճրասընա պալլանմըշ օլուպ, Թիւրքճէ զազէթալար անըն թաֆսիլաթըյլէ տօլու տըրլար։ —

Փարիսէն Հոկտ. 10 Թարիխիյէ հազըրյօր, «Ա-ժանս տիւ Փարիզնին Թէ՛եատէն վագը՛ օլան պէյա-նընա նազարէն, Ֆրանսա հիւքիւմէթի իսթիդրա-զըն Պօրսայա դապուլը իչիւն գարչըլըգ կէօսթէ-րիլէն վարիտաթըն Պանդը 'Օսմանիճէ ճիպայէթի մու'ամէլէսինին միւ"էսէսէ ի մէզքիւրէյէ Թէվֆի'ի Թէքլիֆինատէն էլեէվմ սարֆ ը նազար էյլէմիչ տիր։ Ֆրանսա սալի ֆիւզ զիքը սուրէթէ մուգապիլ հէր հանկի պիր Թարզ ը Թէսվիյէյի գապուլ էտէճէյինի պէյան էթմիչ տիր։ — Զաթ ը Շահանէ Պայրամ միւնասէպէթիյլէ վիւքէլայա միւճէվվէրաթլա միւ-զէյնէն պիր սա'աթ հէտիյէ էթմիչ տիր։ — Իս-թանպօլ Թրամվայ խաթթլարընըն էլէքթրիզլէ գուլ-լանըլմասը հագգընտաքի չարթնատէ Նաֆի'ա նա-զարէթինատէն Պապ ը 'Ալիյէ կէօնտէրիլմիչ տիր։ — ՊէյրուԹատան կէլէն պիր Թէլէկրաֆնամէյէ կէօրէ, Սաֆէտ գազասը տախիլինատէքի 'Արապլար պէյնին-տէ չէտիտ պիր միւսաատէմէ վուգու՛ պուլմըշ տըր։ Հէր իքի Թարաֆտան 50տէն զիյատէ մագԹուլ վէ պիր չօգ մէճրուհ տիւչտիւյիւ 'Աքքիատան պիլ-տիրիլմիչ տիր։ — Սալը կիւնքի մէճլիսի վիւքէ-լատա մէրքէզի Տէրիսա'ատէթտէ օլմագ իւզրէ, «Զաթ Իւլ Հարէքէ Ալաթը Միլլի Գումհանեասը» 'իւնվանը ալԹընտա 'Օսմանլը պիր անօնիմ շիրքէ-թի Թէչքիլի, մէրքէզի Տէրիսա'ատէթտէ օլմագ իւզրէ, 'Օսմանլը ՔէրէսԹէճիլիք Անօնիմ Շիրքէթի 'իւնվանըյլէ պիր շիրքէթ Թէչքիլի, Թէքէ սանճաղընտա Զաթը գարիյէսի ճիվարընտա քեա'ին Մէն-կինիզ մա'տէնինին Ռուհպանի էֆէնտի 'իհտէսինէ իհալէսի վէ սա"իրէ հագգընտա միւզաքէրաթ իճրա վէ մուգաբէլաթ իթթիհազ գըլընմըշ տըր։ — Իզմիթտէ Փազար էրթէսի ագշամը էրմէնի մահալ-լէսինտէ ևանկըն զուհուր էտէրէք 11 խանէ 1 օ-Թէլ պիր Թէատրօ ևանմըշ տըր։ — Հոկտ. 11տէ Գարահիսար ը չարգիտէն չէօյլէ հազըրյօր. պու սապահ սա'աթ օնտա պէլէտիյէ գարչըսընտաքի պիր գահվէ խանէտէն զուհուր էտէն հարիգ բիւզկա-բըրն չիտտէթիլ էամէսինատէն, վէ էպնիյէլերին սըգ վէ ախչապ օլմասընտան նաչի տէրհալ պիր գաչ գօլա այրըլմըշ վէ սէօնտիւրիւլմէսինէ սօն տէրէ-ճէ չալըշըլմըշ օլմասընա բաղմէն, չիմտիյէ գաատար 200 գատար խանէ, խան, տիւքքեան վէ մաղազա միւհթէրիգ օլմուշ տըր։ Հարիգ տէվամ էտիյօր։

Ի.Ն. ճէմ. Թագրիպէն 20 սէնէ Եփրատ գօլէճին-տէ լիսան վէ ֆէլսէֆէ չու'պէլերի մու'ալիմլիյի վազիֆէսինի իճա էթմիչ օլան Փրօֆ. Միլգոն՝ Գա-լիֆօրնիանըն Քինկսպըրդ նամ գասապասընտա Սեպտ. 18է միւսաատըֆ ճիւմ'ա կիւնիւ 71 հաչըն-տա օլտըղը հալտէ, վէֆաթ էթմիչ տիր։ Միւսա-

իլէյհ պուննտան 12 սէնէ էվվէլ Ամէրիգայա 'ազի-մէթ էթմիչ, վէ 5 սէնէ գատար Պօսթօննտա սա-քին օլտըգտան սօնրա 'ա"իլէսի իլէ պէրաբէր պա-լատէ մէզքիւր մահալէ հիճրէթ էթմիչ, վէ պու տէֆ'ա օրատա վէֆաթ էթմիչ տիր։— Կէչէն հաֆ-թա պիր զաման նէթիճէսինտէ ֆէնա սուրէթտէ հա-րալանմըշ օլտուղընը խապէր վէրտիյիմիզ կարա-պետ էֆ. Փիւշմանեան էյլէչմէյէ հիւզ Թուրմըշ օլուպ պիր հաֆթա տահա սալիմէն կէչիրէճէք օ-լուր իսէ, մուխաթապա պիւսպիւթիւն զա'իլ օ-յաճագ իսմիչ։ — Տր. Հ. Պ. Մատթէոսեան էֆէն-տինին պիր զըզ Թօրունը տիւնեատա կէլմիչ տիր։

Էրմ. ճէմ. Ս. Փաթրիգ Սալը կիւնիւ Մէ՛արիֆ նազըրը Էմրուլլահ էֆէնտի իլէ մագամը մախ-սուսընտա կէօրիւշիւպ պա՛ղը մէս"էլէլէր հագգըն-տա միւզագաթ էթմիչ տիր։ Նազըր էֆ. Փաթրիգ էֆ.նին պու սէնէ հիւքիւմէթ մէքթէպլէրինէ ազ Էրմէնի Թալէպլէրը գապուլ օլունմասը հագգընտա էթթիյի սիւ"ալա ճէվապէն կէչէն սէնէ ֆագլա գա-պուլ օլունմուշ իսխինի պէյան պուլուրտըլար։ Սօնրա Նազըր պէյ էֆ. Կեդր. Վարժարանըն հիւք-սէք սընֆի Թալէպլէրինին իքմալը Թահսիլ էտնէ գատար խըտմէթ ի 'ասքէրիյէտէն մու'աֆ Թու-Թուլմասը հագգընտա լազըմ կէլէնի իճրա է-տէճէյինի վա'տ էյլէտիլէր։ Հէմ տախի փաթրիգ հազրէթլէրինին աֆիւտէքի Թալէպլէրինէ մուվա-ֆագաթ կէօսթէրտիլէր. եա'նի, հիւքիւմէթ Թա-րաֆընտան Թա'ինին օլունան միւֆէթթիշլէր մէք-Թէպլէրէ միւտախէլէ էթմէյիպ՝ մահալլի վէ եա մէրքէզի հիւքիւմէթէ քէնտի բաւիօրթլարընը իպ-րազ վէ անլէր տէ իճապընա կէօրէ փաթրիգխանէ իլէ միւզաքէրէ էտէճէքլեր տիր։ Մու'ալիմլեր Խըտմաթ ը 'ասքէրիյէտէն մու'աֆ ԹուԹուլմալը տըրլար։ Էրմէնի մէքթէպ միւտիրլէրի Մէ՛արիֆ նազարէթինէ տօղրուտան մէս"ուլ օլմազլար, չինա-քի մէքթէպլէր միլլէթին օլուպ քէնտիլէր տէ մա-հալլի Թազ. Յորհուրդլարա մէս"ուլ տըրլար։ — Փաթրիգ հազրէթլերի պայրամ միւնասէպէթիյլէ էթտիյի Թէպրիք վիղիֆալարընա մուգապլէլէթէն Սատրա'զամատան, վիւքէլատան վէ տիկէր մէ"մու-րիյն ի քիրամատան մէմուունէյէթ գարթլարը ախզ էյլէմիչ տիր։ —Կէչէն հաֆթա Տնտեսական Խոր-հուրդ լինթիգալ վէ ֆէրազ միւնասէպէթիյլէ փաթ-րիգխանէ չէհատէճնամէսինին իսթէնիլմէյէճէյինէ տա"իր հիւքիւմէթ Թարաֆընտան զազէթալարտա էտիլէն ի'լանը ԹահԹ ը միւզաքէրէյէ ալըպ՝ Քազ. Ժողովա աֆիտէքի Թէքլիֆի պէյան էթմէյէ գարար վէրտի. եա'նի, մէզքիւր եէնի ԹէրԹիպ կէօրէ փաթրիգխանէ սէնէվի 4,000 լիրա գատար պիր վարիտաթտան մահրում օլաճաղը վէ միլլի վէրկի-

նին թահսիլի տախի միւչքիլաթա օղրայաճաղը սէպէպտէն փաթրիդխանէնին սէլահիյէթի մախսուս սէօնէք տօգուշան պու նիզամ-էկէր թա'միլ էտիլմէյէճէք իսէ, փաթրիդխանէնին պիւտճէսինին պօղուլմամասը իչիւն հիւքիւմէթտէն սէնէվի 7,000 լիրա թալէպ օլունմասը լազըմ կէլէճէք տիր։ Երինէ Տնտես. Խորհուրդ 'այնի ճէլսէսինտէ Կիլիկիա հարիզէտէլէրինին սիկուրթա պէտէլինի թէ'միյէ էթմէք պապընտա հէփ չիրքէթլէրտէն մէնֆի ճէվապ ալտըղը սէպէպտէն գարար վէրտի քի պիր թահրիրաթը 'ումումիյէ իլէ միլլի պիւթիւն թէ'սիսաթլարա սիկուրթա միւտտէթլէրի պիթէր իսէ Իւնիօն ատ Փարի, Պալգան, Ուէսթըրն, Լընտըն, Լիվըրփուլ Կլօպ, Լա Պալուազ, Ասիւրանս Օթոման, Լա Նէյչընըլ Նորտըրն, Նէյչընըլ Փրովինչըլ, Վիկթօրիա ատ Պէրլէն, Լընտըն Լանգաշայր, Լա Ժէնէրալ վէ Մանհեթտուրկ չիրքէթլէրինիլէ սիկուրթա մու'ամէլէսի հափմամալարը իլան օլունսըն։ — Ընդհանամ կէչէն հաֆթա Տէօրթ եօլ վէ Հասան-պէյլիյէ 400 վէ Մար'աչ 'Այնթապա 200էր լիրա կէօնտէրմիչ տիր։ — Քիւչիւք զապիթ մէքթէպինէ կէօնտէրիլէն էյթամտան եէր օլմատըղը իչիւն անճագ պիրի գապուլ օլունմըչ տըր։ — Ճէնէյէտէն Շ. Մեսրոպ Վարդ.ին Իսթանպօլա կէթիրիլմէսի իչիւն հիւքիւմէթէ միւրաճա'աթ օլունմըչ տըր։ — Պիր ըէֆիֆիմիզին ալտըղը մա'լիւմաթա նազարէն Ատանա վէ Բօռնօսատա 15 վէ 101էր սէնէ մահպուսիյէթէ մահքիւմ 8էր էրմէնի մահպուս վար։ Պօռնօւմատա իսէ 10 վէ 15էր սէնէ մահքիւմիյէթլէ 10 էրմէնի վար։ Պօռնօւմ մահպուսլարը սէպիլէրինին թախխիյէսինէ պիր չարէ պուլսուն իչիւն փաթ. հաղրէթլէրինէ պա թէլէկրաֆ միւրաճա'աթ էթմիչլեր տիր։ — Թէտիֆաթ ը իսգարիյէ վէ զըրա'իյէ իչիւն Մուչա կէօնտէրիլէճէք զոմհուրիյէթ Տօնճեան վէ մէպ'ուս Դեղամ էֆէնտիլէր տախի իչթիրաք էտէճէքլեր։ — Պիթլիստէն պա թէլէկրաֆ պիլտիրիլտիյինէ կէօրէ, Մօրկան Ասլութաղ վէ սա"իր պիր գաչ քէօյլեր էլան Քիւրտ պէյլերի թէ"սիրի թահրընտա իմիչլեր։ — Կիլիկիա կաթողիկոսը Տէօրթ եօլ, Էօզէրլի վէ Օճագը քէօյլերին թէա'միւ իչիւն քէնտիլերինի մէրպուրթ օլտըղլարը, Նաճարը քէօյիւ էհալիսի նամընա Փաթրիդխանէյէ միւրաճա'աթ էտիպ՝ անլերին 2,000 լիրալըգ միլլի պիր իսթիդրաղ էթմէք էմէլինտէ պուլունտըղլարընը պէյան էթմիչ տիր։ Նաճարը էհալիսինին Քուգարա սընֆը մէզքիւր մէպլաղ իլէ հէր Ֆագիր էվ պաչընա 50 լիրա իլէ պիր չիֆթ էօքիւզ, ալաթ ը զըրա'իյէ վէ թօխունմուզ թէտարիք էտիպ չիֆթ իլէրինի իլէրի կէօթիւրէճէքլեր տիր, վէ իչպու իսթիդրաղը թէ"միին էթմէք իչիւն քէնտի արազիլերինի թէրհին էթմէյէ վէ պօրճը պիր գաչ սէնէտէն թէ'տիյէ էթմէյէ թէ'ահիւտ էտիյօրլար։ Կաթողիկոս հազրէթլերի 1,000 լիրայը չիմտիլիք քհաֆի սայըպ թէվզի'աթ վէ թէ'մինաթ իչիւն քէնտիսի տէր'էօտէ էթմէքտէ տիր։ — Էչմիածին վանքընըն արազիսինի տախի իսգա էթմէք մէս'էլէսի ճիտտէն էլէ ալընմըչ օլուպ, պիր թագըմ էրմէնի սէրմայէտար վէ միւթէխասսիսլեր իչէ պալըմըչ տըրլար։ — Թիֆլիս Թիճարէթ պանգասընըն պու եազ վէֆաթ էտէն տիրէքթօրը Մ. Թաւադեան էֆէնտի՝ տօսթը Գասպարեան էֆ.է 200,000 րուպլի պրագմըչ օլուպ Գասպարեան էֆ. իսէ տօսթընըն զիքրինի պագը սագլամագ իչիւն մէզքիւր մէպլաղընն 100,000 րուպլիսինի խայրխանանէ պիր մադսէտէ հասր էթմէք արզու էթմիչ տիր։

ԽԱՐԻՃԻՑ

—.—

Եուանան ահվալը. Ա.Թինատան Հոկտ. 10 Թարիխիյէ եազըլըյօր. Հիւքիւմէթ Ղօլօս վէ ճիվարընա գարիպէն պիր մզգտար Թօփ վէ սիւվարի զամմընա գարար վէրմիչ տիր։ Պու միւնասէպէթլէ մէզքիւր մահալլէրտէ չիմտիտէն 800 'ասքէր իչիւն եէր հազըրլանմըչ տըր։ Ղօլօս քէօրֆէզի մէտխէլինտէ պուլունան Թրիգէրի պօղազընըն Թահքիմ էտիլէճէյի, վէ հաքիմ նօգթալարա պէօյիւք Թօփլար վազ' օլունաճաղը րիվայէթ էտիլմէքտէ տիր։ — Եուանան մէճլիսի միլլիսինէ ըէ'իս Թա'հինի զըմընտա Սալը կիւնիւ իճրա օլունան իսթիխապաթտա Մ. Հէսլինկ 334 րեյ մէվճուտտան 175ինի իհրազ էտէրէք մագամը րիյասէթէ օթուրտըլմըչ տըր։ Միւմաիլէյհ լէհինտէ րեյ վէրէնլեր արասընտա Թէօթօքիս, Բալլիս վէ Զահմիս ֆըրգալարը մէնսուպիհինտէն մա'տա ֆըրգա ի միւսթագիլէտէն տախի 25 քիչի մէվճուտ տըր։ Մ. Հէսլինկ քէնտիսինին միւսթագիլ իւլ ֆիքր օլուպ հիչ պիր ֆըրգայա իսթիսապը պուլունմամաղընը սէօյլէմիչ տիր։ Մ. Հէսլինկ ասլէն Ալման օլուպ փէտէրի Պավիէ-բալը իտի։ Օ պէօյիւք մէ"մուրիյէթլէրտէ պուլունմամըչ օլմազլէ պէրապէր, Եուանընըն էն պէօյիւք հուգուգչինասը տըր վէ պիր չօգ զէմանտան պէրու Գանունը էսասինին թա'միլի լէհինտէ պէյան ը միւթալա'ա էթմէքտէ իտի։ Օ էլեկվմ 64 եաչընտա տըր։ Վէնիյէլօս Թարաֆընտան Թավսիյէ օլունան Մ. Բադթիվան 103 վէ Մավրօմիխալիսթլերին նամզէտի տախի 48 րեյ գազանմըչլար տըր։ — Տրակումիս գապինէսի Հոկտ. 12է միւսաաթգ Զարչենպին կիւնիւ իսթի'ֆասընը գրալա Թագտիմ էյլէմիչ տիր։

Փօրնօ-կիչ. Ճուսմուրիյէթ ի'լան օլունսըգտան

սօնրա , հիւքիւմէթ ի մուվագգաթա պէրվէճի աթի թէչէքքիւլ էթմիչ . Մ. Թէօֆիլ Փրակա հիւքիւմէթի մուվագգաթա րէ՛իսի , Մ. Մագասօ՝ խարիճիյէ , Մ. Ալմասա՝ տախիլիյէ , Մ. Ալֆոնս Օգոսթա մէ՛արիֆ նազըրը : Եէնի րէ՛իս ի ճիւմհուր Մ. Թէօֆիլ Պրակա 1843տէ տօղմուշ օլտուղընտան , էլեէվմ 67 եաչընտա տըր : Միւշարիէյհ Լիզպոն էտեպիյաթ մէքթէպի ՛ալիսինին մու՛ալիմլէրինտէն տիր : Քիթապ չէքլինտէ նէչր օլունան տէրսլերի էհալի իւզէրինտէ պէօյիւք պիր թէ՛սիր իճրա էթմիչ տիր : Րէ՛իս ի ճիւմհուրըն էն մուհիմմ էսերի Փօրթուկիզ էտէպիյաթընա տա՛իր եազտըղը պիր քիթապ օլուպ, պու սայէտէ իսմի մէքթէպլէրտէ թանըլմըշ վէ էճնէպի մէմլէքէթլէրտէքի զիւմրէ ի թէֆէքքիւրին արասընտա քէնտինէ պիր թէվէճճիւհ հուսուլէ կէթիրմիչ տիր : Խարիճիյէ նազըրը տախի Գոամալըը տար իւլ ֆիւնունընտա մու՛ալիմ լիք էտիյօր իտի : —Հոկտ. 12 տէ չէօյլէ եազըլըյօր՝ — «Ճէպէլ ի թարիգտէն Աճանս Րույթերէ իչ՛ար օլունարղընա կէօրէ , Վէքթօրիա Ենթ Ալպէրթ եաթընըն Ճէպէլ ի թարիգէ ՛ազիմէթլէ գրալ Մանուէլ իլէ Սմէլիյի պիլ իսթիհսապ ՛ավտէթ էթմէսի Ինկիլիզերրա գրալը հազրէթլէրէ թարաֆընտան էմր էտիլմիչ տիր : Փօրթուկիզ գրալ վէ գրալիչասընը Ճէպէլ ի Թարիգէ նագլ էթմիչ օլան Տճա Ամէլէ եաթը պուրայա ՛ավտէթ էթմիչ տիր : — Փօրթուկիզ խարիճիյէ նազըրը Մ. Մագասօ թարաֆընտան տիւվէլ ի էճնէպիյէ նէզտինտէ պուլունան Փօրթուկիզ սիւֆէրասընա թա՛միմէն պիր թէլէկրաֆնամէ իրսալ էտիլէրէք հիւքիւմէթին քէնտիլէրինէ իսթի՛ֆա էթմիչ նազարըլէ պագմագտա օլտուղը թէպլիզ էտիլմիչ տիր : Եագընտա անլէրին եէրլէրինէ ևէնիլերի թա՛ինին էտիլէճէք տիր՝—Հիւքիւմէթ ի ճէտիտէնին րէսմի զազէթատա նէչր էթմիչ օլտուղը պէյանննամէսինէ կէօրէ, եէրլի բուհպան ճէմ՛իյէթլերի ա՛զասը վէ էճնէպի թէպա՛ասընտան պուլունան րահիպլէր մէմլէքէթտէն թարա էտիլէճէքլեր տիր : Ճիզվիթլերին Փօրթուկիզ թօփրաղընտան թարտը հագգընտա հիւքիւմէթի մուվագգաթանըն պիր էմրնամէսի ինթիշար էթմիչ տիր : Փօրթուկիզ ճիզվիթլերի Պրազիլեատա եէրլեշէճէքլեր տիր : Էհալի վէ իսթիլալճը ՛ասաքիր պիր չօղ մանասթըրլարը եաղմա վէ պու էանատէ բուհպանը ճէրհ էյլէմիչլեր տիր՝— Գրալ Մանուէլ Փօրթուկիզտէն միւֆարագաթ էթմէկտէն էվվէլ , Փօրթուկիզ պաշ վէքիլինէ պիր մէքթուպ կէօնտէրէրէք Լիզպոնտան միւֆարագաթը Փօրթուկիզ թախթ ը գրալիսինտէն իսթի՛ֆա էթմէյինէ ասլա տէլալէթ էյլէմէյինի իչ՛ար էթմիչ տիր : — Րէճինա էլինա նամ իթալեան զըրհ. լըսը Փօրթուկիզ գրալընըն պէօյիւք վալիտէսի Մարիա Փիա իլէ Տիգտիւ Փօրթոյը իթալիայա իսալ էթմէք իւզրէ պուրայա եէթիչմիչ տիր : Գրալ Մանուէլ իլէ վալիտէսի Մարիա Ամէլիյէ կէլինճէ, պունլար Ինկիլիթէրրայա ՛ազիմէթէ գարար վէրմիչլէր տիր : Գօլօնիա մէհաֆիլ ի մալիյէսինտէ պէյան էտիլտիյինէ կէօրէ , գրալըն վալիտէսի պիր իսթիլալ վուգուա՛ը իհթիմալաթընը պիր չօգ հաճթաատան պէրու քէչֆ էթմիչ սէրվէթ ի չալսախյէսինի թահ. թ ը էմինիյէթէ ալմագ իչիւն թէտապիր ի լազըմէյէ թէչէպպիւս էթմիչ տիր : Պու սէրվէթին գըսմ ը ա՛զամը Ինկլիզ պանգալարընա մէվտու՛ պուլունմագտա տըր :

Մ՚–ՐԷՆՆԷՎՒ՚Է . Պէրլինտէն պիլտիրիլտիյինէ կէօրէ , օրատա թէչեարէ գուլլանըլմասընը թէչվիգ էթմէք իչիւն էքսլա Շափէլտէն հարէքէթլէ Գօլօնիա, Տիւսէլտօրֆ , Էսէն վէ Մակտեպուրկտան կէչէրէք, մէճմու՛էն 400 քիլօմէթրօլըգ մէսաֆէյի գաթ՛ էտիպ , Պէրլինէ միւվասէլէթ էտէճէք օլան Ալման թէչեարէճիսինէ վէրիլմէք իւզրէ , Ալմանիա Հարպիյէ նազարէթի 125,000 ֆրանգլըգ պիր միւքհաճաթ թէ՛սիս էթմիչ տիր : — Ամէրիգանըն Միհնիսօթա էյալէթինտէ վուգու՛ա կէլէն տէհչէթլի պիր օրման հարիգի պիր չօգ չէհիրլերի թախրիպ էյլէմիչ , խասարաթ ը ֆէվգէլ՛ատէ հուսուլէ կէթիրմիչ տիր. թէլէֆաթըն մըգտարը 300ու միւթէճավիզ տիր : —Ամաթրիա իմփէրաթօրը Վիէննայա կէլմիչ օլան Ալմանիա խարիճիյէ նազըրընը Հոկտ. 10ատա հուզուրընա գապուլ էյլէմիչ վէ եարըմ սա՛աթ գատար միւզաքէրաթատա պուլունմըշ տըր : Նազըր ը միւշարիէյհ պա՛տէհու Գօնթ էրէնթալը զիյարէթ էյլէմիչ վէ ագշամ Պէրլինէ միւթէվէճճիհէն Վիէննատան հարէքէթ էթմիչ տիր : —Թէհրանատան Օսմանլըէ Լօյտա եազըլըյօր . Նէճէֆ ի էշրէֆտէ իգամէթ էտէն Իրան ՛իւլէմասը ախիրլէն Իրան էհալիսինէ խիթապէն պիր պէյաննամէ կէօնտէրէրէք Րուս էմբալ ու էմբը՛ասընա պօյգօթ էտիլմէսինի թավսիյէ էյլէմիչլեր տիր : Պու պէյաննամէ Իրան փարլամէնթօսընտա մէվգը՛ի միւզաքէրէյէ վազ՛ էտիլմիչ վէ Իրան արազիսինին իշղալընա գարշը էլլէրինտէ պաշգա պիր վասըթա ի միւտաֆա՛ա մէվճուտ օլմատըղընտան , մէճլիս ի մէզքիւր տախի պօյգօթաճը թասվիպ էյլէմիչ տիր : —Փրանսատա չիմալ չըմէնտըֆէրլերի մէ՛մուրիյին քեամիլէն թահիլ ի էշղալ էյլէմիչլեր տիր : Եօլճը վէ էմթը՛ա նագլիյաթը միւնգաթի՛ օլտու : Շիմէնտըֆէր ՛ասքեր թարաֆընտան մուհաֆազա ալթընա ալընմըշ տըր : Փարիսատէն Հոկտ. 12 թարիխլէ իչ՛ար օլունտըղընա կէօրէ , պիլճիւմլէ չիմէնտըֆէր եօլլարը մէ՛մուրիյին վէ միւսթախտէմիյինի թէրքի էշղալը ՛ումումի ի՛լանընա գարար վէրմիչլեր տիր :

Սիզին էվսաֆ ու ախլագը զաթիյէնիզ՝ թէ՞սիր ու նուֆուզընըզըն էասը օլաճագ իսէ տէ, իֆրա էտէճէք իչինիզ տախի օլաճագ տըր. Թէվֆէճիւհ գազանմալը, նասիհաթ վէրմէլի, սու՞լի թէֆէէհիւմլէրի իզալէ էթմէլի վէ տօսթլար գազանմալըսընըզ. 'Էօմրիւնիւզտէ նազարիյի վէ 'ամելիյի իմթիզաճ էթտիրմէլիսինիզ: Զիրա կէօղիւնիւզ էօնիւնէ 'ալի բուհանի պիր զայէ ի էմել պուլունտըրմազըզընըզ նէ գատար տախի զարուրի օլաս, օլ հէտէֆի ամալըն զըյմէթ վէ էհէմմիյէթի՝ անըն սիզին հէր կիւնքի իչ վէ կիւճլէրինիզ իւզէրինտէքի թէ՞սիր ու նուֆուզընա վապէսթէ օլաճագ տըր:

Գ. Իմամ պու վազիֆէյի նէ բուհ իլէ իֆրա էթմէքլիյէմիզ կէրէք օլտըղընը նազարը ի'թիպարէ ալալըմ: Էսաս ը քէլամ «Մէճճանէն ալտընըզ, մէճճանէն վէրինիզ,» տէյիւ պույուրըյօր: Պուննան միւրատ իսէ հալընըզ վէրմէքլիյիմիզի, ագյէսիզ վէ պահասըզ վէրմէքլիյիմիզի, պիր կէօնէ 'իվազ ումմայարադ վէրմէքլիյիմիզի տէյիլ, անճագ սախավէթ վէ մէսէրրէթլէ վէրմէքլիյիմիզի տախի անլամմալըզդ տըր:

Էլպէթթէ պու՝ վէրմէքլիյիմիզ ճիհատ ու ճէհատսիզ օլաճագ, տէմէք տէյիլ տիր: Զիրա 'ազապէթ Քրիստոսա գուլլանմասը իչինէ վէրտիյիմիզ չէյ քէնահ նէֆսիմիզ տիր, վէ պու տա ագյէ վէրմէքլիքտէն պիւսպիւթիւն ֆարգը պիր չէյ տիր: Զէնկին պիր քիմսէ խայրը պիր մագսէտ իչինէ պիր կէօնէ նէֆսֆէտաքեարլըդ էթմէքսիզին, քէնահ նէֆսինի էն ճիւզ'ի րահաթ վէ նի'մէթտէն պիւլէ մահրում էթմէքսիզին, քէնահ զէվզ ու մահզուզ զիյէթլինտէն հաքատ ճէմ'իյէթին թահսին ու աֆէրինլէրինէ մազհար օլմազլըգտան պաչգա պիր սէպէպ մէպնի օլմայարագ, քէմալը սէխավէթլէ ապյէ վէրէպիլիր: Պունըն իֆրասը իչինէ նէֆսֆէտաքեարլըդա հիչ հաճէթ հօզ տըր: Պու պիր կէօնէ զահմէթի մուճիպ օլմազ վէ հայաթը իթիմա'իչինին մէս՞ուլիյէթլէրինի իֆրա վէ վիճաանըն ահքամ ու էվամիրինի իֆա էթմէքլիյին էն գօլայ ուսուլը տըր: Պու թամա'քեար հա խասիս օլմազլըգտան չօղ էվլա վէ էնսէպ իսէ տէ, Քրիստոսըն պիղէ էմր էթտիյի չէյ՝ վէրմէքլիյին պու նէվ'ի տէյիլ տիր: Պիր աստմին քէնահ նէֆսինի ֆէտա էթմէսի՝ ֆուգարայա ագյէ հախատ վագթ վէրմէքլիքտէն պաչգա, նազարըմըզդա մէրզուպ վէ մու'ազզէզ օլան պիր չօղ չէյլէրի տախի թէրք ու ֆէտա էթմէքլիք վէ հիւանի բիղամըզըա զահմէթի իխթիյար էթմէքլիք տէմէք տիր:

Պիր խասթանըն էլէմ վէ մէչադաթլարընա իչթիրաք էթմէքսիզին անըն հաթալը հանընտա նասըլ օթուրապիլիրիզ: Քէնահ քէնահլէրիմիզ իչիւն չալըշըպ չապալատըղըմըզդա օլտըղը կիպի, սա՞իրլէր իչիւն չալըշըպ չապալատըղըմըզ տա տախի ճիսմանի հօրղունլըղա տիւչար օլուրըզ: Պիզիմ էն էյի իչլէրիմիզ պա'զէն հանլըչ մա'նատա անլաչըլտըղընտան հէտէֆի թա'րիզ ու իսթիհզա օլուրլար: Տիւնէա՝ իսլահ օլունմազա հագիգի պիր արզուսը օլմատըղընտան, չօգ տէֆ'ա պիզիմ էյիլիք էթմէք խուսուսընտաքի ճէհտ ու զայրէթլէրիմիզի քէմալը հիտտէթլէ թահզիր էտէր: Քէնահսինի բահաթ պրագմալարընը միւբէճճահ սայար: Եվնէ տէ քէնահլէրին նէֆսֆէտաքեարանէ սա'յ ու զայրէթլէրի եիւզիւնտէն չէտիտ մուզայագալաբա տիւչար օլանլարը Քրիստոս միւպարէք 'ատտ էահյօր:

Պու չէյ՝ պիզէ պիր թէնագուզ կիպի կէօրիւնիւբ իսէ տէ, պիզիմ պիւթիւն ահվալը հայաթըմըզդա պուլտըղըմըզ պիր թէնագուզ տըր: Ինանի մէսէրրէթլէրիմիզ իչինտէ տա'իմա էլէմ, ախլագի սըզլէթ վէ մուզայագալարըմըզդա իսէ մէս'ուտիյէթ պուլուրըզ: Մուհապպէթտէ պուլտըղըմըզ մէս'ուտիյէթտէն տանա պէօյիւք պիր մէս'ուտիյէթ հօզ տըր: Վալիտէ քէնահինին իլք էվլատընա զարըչը օլան մուհապպէթինտէ թա'րիֆ օլունմազ պիր մէսէրրէթ պուլուր: Լաքին օլ մուհապպէթ՝ անըն զալալինի մուզաատէմա քէնահսինճէ պիւսպիւթիւն մէճհուլ օլան զա'իլէ վէ էնահչէլէր իլէ տօլտուրըր: Պու տիւնեատա իչզու իքի նէվ' հալ ու թէճրիպէյէրտէն վարէսթէ զալմազլըգ իմքանսըզ տըր: Կիւնահնըն զէվզ ու սէֆալարը վիճտան 'ազապ ու իղթիրապլարըյլէ ատէմին պուրունընտան կէլտիքլէրի կիպի, նէֆսֆէտաքեարի էլէմ ու իղթիրապլարը տախի էն թաթլը մէսէրրէթէ մէնպա' օլուրլար:

Իչթէ պիզիմ թապի'աթըմըզ պէօյլէ օլուպ, նէֆսֆէտաքեարլըդա մախսուս պիր հայաթա ճան ու կէօնիւլտէն վէ մէսէրրէթլէ թէչէպպիւս էթմէքլիքտէ միւթէնազըզ հախատ անլաչըլմազ պիր չէյ հօզ տըր: Զիրա բուհարըմըզ՝ հավվասըն մուվաղդաթ վէ կէչիճի լէզզաթ վէ հուզուզաթընա տէյիլ, անճագ մէս'ուտիյէթ թէսմիյէ էթտիյիմիզ թէմէլլի վէ էպէտի մէմնունիյէթ վէ խօշնուտիյէթէ հասրէթքէչ տիրլէր, վէ իչզու մէմնունիյէթ վէ խօշնուտիյէթին չարթ ը մութլագը տախի՝ խայրխահանէ հիսսիյաթըմըզդա կէօրէ, հարէքէթ էթմէքլիք, Ալլահը հէր չէյտէն զիյատէ սէվմէքլիք վէ գօնչումըզդա տախի վագ վէ ֆէտաքեարանէ մուհապպէթ կէօսթէրմէքլիք տիր: Իչթէ պու վէճհէ սէմավի մէս'ուտիյէթին թատընը տանա պու տիւնեատա իքէն ալապիլիրիզ: Մէճճանէն ալմըշ օլաըղընըզ չէյի ճէմ'իյէթի պէչէրիյէյէ վէրմէք վէ օ տա մէսէրրէթ վէ սախավէթլէ վէրմէքլիք վագիֆէ թա-

րիգի օլորգտան պայգա, մուվաֆֆագիյէթին տա-
խի թարիղի տիր։

Եալընըզ Բապպ տէյիլ, անճագ ճէմ'իյէթի պէ-
չէրիյէ տախի ճան ու կէօնիւլտէն վէրէնի սէվէր՝
Իսթէքսիզլիքլէ եախօտ թամր սաթարագ եախօտ
նախօշ քէլամլերլէ վէրմէքլիք, վէրիլէն չէյին օլ չէյ
նագտ ագչէ պիլէ օլսա, գատր ու գըյմէթինի
մահվ ու իզալէ էտէր, վէ նէֆսաֆէտաքեարլըգ մէվ-
հիպէսի նէ՛ գատար պէօյիւք պիր մէվհիպէ տիր։ ԵՒա-
զարլամագ սուրէթիյլէ ատէմլերին, կերէք պալիղ-
լէր կերէք կէնճլէր օլսունլար, թէվէճճիւհիւնիւ աս-
լա գազանամազսընըզ։ Հալպու քի տիկեր թարաֆ-
տան չէն վէ խալխանէ մէյլ ու ֆիքր՝ վէրիլէն չէյին
գըյմէթինի արթտըրըր, թէվէճճիւհ գազանըր վէ թէ՛-
սիր ու նուֆուզ իչինն եօլ աչար։ Պու խուսուս-
տան ուզուն ուզատիյէ վէ չօգ պահա էթմէյէ թէճ-
րիպէ օլունույօրըմ, զիրա պիզիմ մուվաֆֆագիյէթ
վէ մէս'ուտիյէթիմիզ չօգճա սա՞իրլերլէ օլան մու-
'ամէլէմիզին բուհ վէ թարղընա մէնուէթ տըր։

Սա՞իր եէրլերտէ օլտըղը կիպի Ք. Մուգատ-
տէստէ տախի հայաթ՝ պիր սէֆէրէ — եօլճուլըգտա
պէնզէտիմիշ տիր։ Պէյքի սիզտէն պա'զըլարընըզ
չօգ եօլճուլըգ էթմիչսինիզ վէ ֆարգը եօլճուլա-
րընն պիրի պիրլերինտէն նէ գատար ֆարգը օլտըգ-
լարընը պիլիրսինիզ։ Եօլճուլարտան պա'զըլարը
տա՞իմա տըրտըրլանըրլար, տա՞իմա պէտպախթ
տըրլար վէ էթրաֆլարընտա պուլունանլարը տի-
հուզուր էտէրլէր։ 'Այնի գաֆիլ իչինտէ վէ 'այնի
անվալտա պուլունան սա՞իրլերի իսէ տա՞իմա չատ
ու խէնտան տըրլար, տա՞իմա կիւլիւպ չագըրլար,
տա՞իմա խաթըրչինտա օլուպ քէնտի հալլերինտէն
մէմնուն տըրլար վէ տա՞իմա, հաթթա զայրի միւ-
սա՞իտ ատվալտա պիլէ, խօշնուտ օլաճագ պիր չէյ
պուլուրլար։ Էվվէլքի սընֆտան օլան եօլճուլ-
լար կերէք քէնտի քէնտիլերի կերէքսէ սա՞իրլերի
իչչուն ճան սըղընթըսը օլտըղլարը հալտէ, տի-
կէր սընֆտա մէնտսուպ եօլճուլար լէվնա ի հաֆըղէ-
միզ իւղերինտէ էն խօշ խաթըրէլէր պրագմըլ-
լար տըր։

Հայաթ սէֆէրի — եօլճուլըղը տախի թըպղը
պէօյլէ տիր։ Կիւնէչ տա՞իմա չա՛չա՛ափաչ օլմազ,
եօլլար տա՞իմա տիւզ վէ 'արըզէսիզ օլմազ։ Տէր-
եա չօգ տէֆ՛ա չիֆթէլի օլուր. Ինսան պա՛զէն չէ-
տիտ ֆուրթունալարա թունթուլուր։ Զօգ տէֆ՛ա
եօրդունլըգտան, պա՛զէն աճլըգտան վէ սօղուգտան
միւգթարիպ օլուրըզ։ Եինէ տէ պու չէյլերին ճիւմ-
լէսինտէ գալպէրիմիզ տէ փարլագ կիւնէչ մի պի-
յատար օլաճաղը եօղսա գարանլըգ մը հիւքմ սիւրէ-
ճէյի, քէնտի հալըմըզտան մէյիւն վէ էթրաֆը-
մըզտա պուլունանլարա մա՛նէն մուֆի՞տ մի օլա-
ճաղըմըզ, եօգսա նախօշնուտ, պէտպախթ վէ սա-
'իրլերին պէտպախթլըզընա տախի սէպէ՞պ մի օլա-
ճաղըմըզ պիզէ մէնուէթ տըր։ Էկէր իճրա էտէճէք
պիր եօլճուլըզընըզ եախօտ ախլագի պիր իչինիզ
օլուր իսէ, հէր չէյ անա թէչէպպիւս էթմէնիզին
թարզ ու ուսուլընա միւթէվագգիֆ տըր։

Իմտի հայաթըն սէֆէրինէ պաչլայընըզ։ Հայաթ
իչինիզէ քէմալը չէվգ ու իւմիտ իլէ թէչէպպիւս
էտինիզ վէ քէնտի նէֆսլերինիզէ տէյիլ, անճագ
հէր եէրտէ հազըր նազըր օլան սէմավի փէտէրի-
նիզին մահապպէթ վէ հիմայէսինէ կիւվէնինիզ։
Նասըլ քի էվվէլա Ալլահտան վէ սանիյէն միւֆիզ
տօսթլարտան վէ մահ'ալիմլէրտէն վէ իսմլերինի
պիլէ իչթիմէտիյինիզ սա՞իր պիր չօգ քիմսէլերին
իսրիսթիյան թէհզիպ ու թէրպիյէսինէ մէճճանն
ալտընըզ, էօյլէ տէ սիզին ալտրգլարրընըզգտան սէ-
լամավէթլէ, մէսէրրէթլէ վէ չիւքրան ու մինէթլէ
վէրմէյէ կիտինիզ։ Ո թագտիրտէ բուհընըզըն քէն-
տինին թագի՛ի հուզուգը մագամընտա թալէպէ-
տիյի մէս'ուտիյէթ վէ մէսէրրէթի պուլուրգտան
պայգա, տիւնեատա նուր, Ֆրիստոսա իչտայ վէ
սիզի թանըյանլարըն ճիւմլէսինէ նի՛մէթ ու պէ-
րէքէթ օլու բսընըզ։

ՅՕՆ

ՄԷՎԱՏՏ Ը ՄԻՒՆՏԷՐԻՃԷ

Փօրթուկիզ եախօտ փօրթուգալ	Հ. Մ. Ալէն	983
Գուտտաս ը Շէրիֆ	,, ,, ,,	984
Տու'ա սա'աթլարը	Տ--'ա֊էեար	987
Մուհապպէթ զայ' օլմազ		988
Թէնէֆֆիւսիւն հըֆղ իւս սըհհէսի	Մ. Մինասեան	989
Ինճիլի ֆըրգալար գուվվէթ մի զա-'աֆ մը	Յ. Վ. Մատթոսեան	990
Ջօճուգլար վէ գավա'իտ ի թէնասիւլիյէ Ն. Կ֊ալէնտեան		992
Մէճմու'ա	Ա֊ր Մ. Թորոսեան	994
Շու''ունաթը սիյասիյէ		995
Խրիսթիյան Թէհզիպ ու Թէրպիյէսի վէ վա-ղիֆէլերի (իպթիտայը 982տէ)	Տր. Ճօրճ Ո֊օլդըն	999

Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱ'ԱՍԸ
ՅԻՒՆԱՍՆԱՆԱՐԱՆ ԵՕԳՈՒՇՕՒ